

**Univerzita Karlova v Praze**  
**Pedagogická fakulta**

**BAKALÁŘSKÁ PRÁCE**

**2014**

**Jan Juříček**

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky

**Jan Juříček**

**Postoje dětí k vybraným článkům z Úmluvy o právech dítěte  
Children's attitudes towards selected laws from the Convention  
on the Rights of the Child**

Bakalářská práce

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Pedagogika se zaměřením na vzdělávání  
a anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí závěrečné práce: PhDr. Jaroslava Hanušová, Ph.D.

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval pod vedením vedoucího práce samostatně a citoval všechny použité prameny a literaturu. Dále prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím s trvalým uložením elektronické verze mé práce v databázi meziuniverzitního projektu Theses.cz za účelem soustavné kontroly podobnosti kvalifikačních prací.

V Praze,

.

.....  
podpis

Rád bych zde vyjádřil velké poděkování PhDr. Jaroslavě Hanušové, Ph.D. za její věcné rady, trpělivost a výbornou spolupráci při tvorbě bakalářské práce.

.....  
podpis

Identifikační záznam:

JUŘÍČEK, Jan. Postoje dětí k vybraným článkům z Úmluvy o právech dítěte. [Children's attitude towards selected laws from the Convention on the Rights of the Child]. Praha, 2014. 56 s., příl. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova v Praze. Pedagogická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce - PhDr. Jaroslava Hanušová, Ph.D.

**Anotace:**

Práce „Postoje dětí k vybraným článkům z Úmluvy o právech dítěte“ se zabývá v teoretické části dětskými právy, jejich stručnou historií, charakteristikou a organizacemi chránícími práva. Celý právní podklad bakalářské práce je založen na Úmluvě o právech dítěte. V rámci teoretické části autor používal i materiály v angličtině, které sám přeložil. V praktické části autor vyhodnocuje dotazníkové šetření postoje a názory dětí ve dvou věkových skupinách k vybraným článkům z Úmluvy o právech dítěte. Jako výzkumný nástroj byl použit dotazník, který je navíc obohacen o otevřené otázky vztahující se k dané problematice, umožňující lepší pochopení celkového právního kontextu. V závěru práce autor zmiňuje několik doporučení, která vyplývají z analýzy dotazníku.

**Klíčová slova:**

Dětská práva, zjišťování postojů, dotazníkové šetření, lidská práva, Úmluva o právech dítěte

**Annotation:**

“Children’s attitudes towards selected laws from the Convention on the Rights of the Child” is a bachelor thesis which covers children’s rights, its history, and characteristics including remarkable law-protecting organizations. The laws cited in the work are based on the Convention on the Rights of the Child. In the theoretical part of the work, the author used among others also English-written sources, which he translated himself afterwards. The practical part of the work examines children’s attitudes and opinions towards selected laws from the Convention on the Rights of the Child. Two groups of children of different age were chosen for the research. A questionnaire was used as a tool for the examination. Additional questions related to the particular topic were included in the questionnaire, in order to better children’s understanding of complex law relations. In the final part of the work, the author proposes several assumptions based on the analysis of the questionnaire.

**Key words:**

Children’s rights, attitude examinations, questionnaire, human rights, Convention on the Rights of the Child

## OBSAH

Úvod .....	8
1 Stručná historie práv dítěte.....	9
2 Úmluva o právech dítěte, její myšlenka a kontext v České republice.....	13
2.1 Opční protokoly k Úmluvě o právech dítěte.....	16
3 Vybrané mezinárodní organizace zabývající se dětskými právy .....	17
4 Vybrané organizace zabývající se dětskými právy v ČR.....	18
5 Praktická část bakalářské práce.....	20
5.1 Cíle praktické části bakalářské práce.....	20
5.2 Výzkumné otázky .....	20
5.3 Metodika výzkumu .....	20
5.4 Výsledky dotazníkového šetření .....	23
5.4.1 Výsledky otevřené části dotazníku mladších dětí.....	23
5.4.2 Výsledky otevřené části dotazníku starších dětí.....	28
5.4.3 Vyhodnocení uzavřené části dotazníku. Subjektivní řazení práv dle důležitosti. ...	33
5.4.4 Celkové vyhodnocení uzavřené části dotazníku.....	44
5.5 Diskuze a komparace výsledků.....	46
5.6 Závěr praktické části bakalářské práce .....	50
Závěr.....	52
Seznam použitých informačních zdrojů .....	53
Seznam příloh.....	55

## Úvod

Diskuze o dětských právech se v posledním století velmi rozvinula a dala vzniknout řadě mezinárodních organizací a zákonným ustanovením, které podporují děti ve všech věkových kategoriích. Práce „Postoje dětí k vybraným článkům z Úmluvy o právech dítěte“, zkoumá postoje respondentů – dětí. Jak hodnotí vybraná práva, co považují v rámci svých základních práv za důležité a co naopak staví v otázce podstatnosti do pozadí. V rámci teoretické části je nastíněn vývoj postoje dospělých k dětem a stručná historie dětských práv.

Úmluva o právech dítěte celá vznikla až v průběhu dvacátého století. Byl to logický krok odpovídající vývoji postoje k dětským právům. Autor se domnívá, že je na úvod vhodné uvést jednotlivé vybrané historické etapy s ohledem na jejich rozdílný přístup k dítěti, který vyústil v uznání specifických dětských práv.



## 1 Stručná historie práv dítěte

Prvním obdobím v rámci historie dětských práv, je období infanticidy, které trvalo zhruba do čtvrtého století našeho letopočtu. Vyznačovalo se především tím, že veškeré pravomoci v rozhodování o budoucnosti dítěte, měl zpravidla jeho otec a s dítětem bylo zacházeno jako s majetkem. Dítě získalo jistá práva až se slavnostním dovršením dospělosti, které bylo často doprovázeno obřadem, či rituálem. Do tohoto období patří také kmenové uspořádání společnosti, o veškerém dění v kmenové společnosti rozhodoval otec rodiny (pokud se samozřejmě nejednalo o matriarchát), tato situace mohla zajít až tak daleko, že na základě aktuálních potřeb komunity mohl otec tím, zda přijme nebo zamítne novorozence, regulovat počet členů či preferovat žádoucí pohlaví.<sup>1</sup>

Ve středověku byly stále děti majetkem rodičů, dětství mělo být v nejlepším případě co nejrychleji překonáno, protože se na něj nazíralo negativním pohledem jako na období problematické, ve kterém je jedinec uvězněn v dětském těle.<sup>2</sup> Tento názor výmluvně popisuje Helena Hejlová ve své knize „Práva dítěte ve vzdělávání – výzva pro učitele“: „V praxi běžného dne také dítě zůstávalo s matkou jen do té doby, dokud se nerozvinou základní vitální funkce, pak už bylo pojímáno jako malý dospělý“<sup>3</sup> V otázce pojetí dětství ve středověku existuje jistá názorová pluralita. Jedna strana tvrdí, že žádné období dětství prakticky neexistovalo, a děti měly stejné pracovní povinnosti jako dospělí přidělené pouze v menší míře. Druhá skupina historiků poukazuje na nálezy dětských hraček a jiných písemných důkazů, že středověká společnost vyznávala specifické pojetí dětství.<sup>4</sup>

Výchova byla každopádně velmi přísná a dogmatická, závislá na společenské třídě, ve které dítě vyrůstalo. Například ve šlechtických kruzích bylo běžné oddělovat matku od dítěte co nejdříve po narození a následně přenechat péči o dítě kojné.<sup>5</sup> Tím se samozřejmě zabránilo přirozenému rozvinutí vztahu dítěte s matkou. Další výsadou aristokratických kruhů, která významně

---

<sup>1</sup> HEJLOVÁ, Helena. *Práva dítěte ve vzdělávání - výzva pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010, 163 s. ISBN 978-80-7290-468-6.

<sup>2</sup> Tamtéž, s. 35

<sup>3</sup> Tamtéž, s. 35

<sup>4</sup> Nodl, M. Dvě tváře dětství. *Dějiny a současnost, kulturně historická revue* [online]. [cit. 2014-15-2]. Dostupné z: <http://dejinyasoucasnost.cz/archiv/2006/1/dve-tvare-detstvi-/>

<sup>5</sup> Tamtéž.

zasahovala do dětských práv a pojetí dítěte, byly dětské svatby, které se mohly organizovat už pro sedmileté děti. S tím, že následně se počítalo ve dvanácti letech u chlapců a ve čtrnácti u dívek s potvrzením manželského slibu<sup>6</sup>. Zmíněná věková kritéria jsou důležitá, protože odrážejí tehdejší postoj k věkové hranici, od které děti mohou samostatně uvažovat. K dětem se tedy přistupovalo rozdílně na základě sociálního postavení rodiny. Zajímavý komentář k této situaci přidává i historik Martin Nodl ve svém článku *Dvě tváře dětství*: “Pozoruhodné přitom je, že na děti jako na malé dospělé, se pohlíželo nejvíce právě v sociálně nejvyšším prostředí, jež rozhodně netrpělo materiálním nedostatkem. Jinde bývaly děti ochuzovány o sladká léta dětství existenciální nutností.”<sup>7</sup>

„S rozmachem křesťanství se dítě začalo brát jako symbol čistoty a nevinnosti“.<sup>8</sup> Pohled na dítě tedy dosáhl nového metafyzického rozměru, který však nevyplýval ze samotného zkoumání dětství, ale z příchodu křesťanské filosofie. Navíc obraz čistoty a nevinnosti se týkal pouze dětské duše a nikoliv jeho těla, jež bylo naopak považováno za problematické. Byla to tedy paradoxní situace, kdy byl protikladný postoj k dětskému tělu a duši. S křesťanskými pravidly končí období infanticidy, protože dítě je vnímáno jako dar<sup>9</sup> a jeho vražda samozřejmě patří mezi těžké hříchy. Navíc křesťanství výrazně přispělo k péči o sirotky.

Mezi patnáctým až sedmnáctým stoletím nastává ambivalentní přístup k dítěti, dítě má často stále stejné pracovní povinnosti jako dospělý, nicméně se začínají objevovat první pedocentrické přístupy, jejichž propagátorem byl například Jan Amos Komenský, který se navíc ve svých spisech pokusil i systematizovat školskou výchovu a jasně vymezil dětství do několika věkových etap. Fakt, že dítě není pouze zmenšená verze dospělého člověka, se stával stále jasnějším. Další posun v oblasti dětských práv můžeme spatřit např. v Anglii, kde během 17. století, platil zákon nařizující, že pokud svobodná matka zatajila smrt novorozence, byla automaticky obviněna z infanticidy (jako argument pro svoji obhajobu mohla uvést například, že se na dítě

---

<sup>6</sup> Nodl, M. *Dvě tváře dětství*. *Dějiny a současnost, kulturně historická revue* [online]. [cit. 2014-15-2]. Dostupné z: <http://dejinyasoucasnost.cz/archiv/2006/1/dve-tvare-detstvi-/>

<sup>7</sup> Tamtéž.

<sup>8</sup> HEJLOVÁ, Helena. *Práva dítěte ve vzdělávání - výzva pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010, s. 32 ISBN 978-80-7290-468-6.

<sup>9</sup> Tamtéž, s. 34

připravovala, např. nakoupila postýlku nebo že se dítě již narodilo mrtvé)<sup>10</sup>. Tato skutečnost poukazuje na vzrůstající tendenci chránit dětská práva.

V osmnáctém století, které je známé jako století osvícení, se objevilo mnoho nových pedagogických směrů, začaly vznikat také nové instituce starající se o děti s výchovnými problémy nebo sirotky. Příkladem takové instituce bylo v roce 1741 založení londýnské Founding Hospital, což bylo zařízení fungující podobně jako sirotčinec. Zařízení přijímalo děti od narození a poskytovalo jim materiální zázemí. Nejmladší děti se posílaly ke kojným na venkov, kde zůstaly až do čtvrtého roku života. Poté byly dívky v šestnácti letech poslány na vyučení na služku, což trvalo čtyři roky. Chlapci se ve čtrnácti posílali vyučit na různé řemeslné profese, kde vyučení trvalo sedm let<sup>11</sup>. V období osvícenství se objevují slavní pedagogové jako Pestalozzi, Rousseau, nebo Locke, kteří přinášejí nové, různorodé pedagogické myšlenky.

Jako další příklad zesílení práv dětí lze uvést legislativní opatření v Anglii z roku 1733. Od tohoto roku, pokud bylo prokázáno, že muž je otec dítěte, přestože se jednalo o nemanželský styk, měl povinnost se o dítě postarat. V opačném případě mu hrozilo i vězení.<sup>12</sup> Navíc v roce 1796 vydal filosof Thomas Spence publikaci *The Rights of Infants* volně přeloženo jako *Práva nemluvňat*.<sup>13</sup>

Průmyslová revoluce přispěla ke společenským změnám vedoucím k novým postojům k dítěti, děti se začaly využívat k novým druhům práce. Otřesné pracovní podmínky a dětská práce vedla v této oblasti k několika reformám. Byl stanoven zákaz zaměstnávání dětí mladších devíti let a děti od devíti do šestnácti let mohly pracovat v omezeném počtu dvanácti hodin denně.

Dvacáté století je někdy také nazýváno stoletím dítěte. Přináší rozvoj vývojové psychologie a pluralitu názorů, začínají se zkoumat negativní jevy ovlivňující vývoj dítěte, vznikají mezinárodní organizace na podporu lidských a dětských práv. V tomto ohledu je vše dovršeno Úmluvou o Právech dítěte z roku 1989.<sup>14</sup>

---

<sup>10</sup> Timeline of young people's rights in the United Kingdom. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2014-02-14]. Dostupné z: [http://en.wikipedia.org/wiki/Timeline\\_of\\_children%27s\\_rights\\_in\\_the\\_United\\_Kingdom](http://en.wikipedia.org/wiki/Timeline_of_children%27s_rights_in_the_United_Kingdom)

<sup>11</sup> Tamtéž.

<sup>12</sup> Tamtéž.

<sup>13</sup> Tamtéž.

<sup>14</sup> KOBLOVÁ, Soňa a Věra MIŠURCOVÁ. *Práva dítěte v dokumentech*. [1. vyd.]. Praha: Themis, nakladatelství MV, 1998, 93 s.

Jedním z prvních impulzů pro obhajobu dětských práv, se stal soudní proces s Eglantyne Jebb z Velké Británie. Tato žena si byla vědoma utrpení dětí během a po skončení první světové války a zveřejnila fotografie podvyživených dětí. Na fotografiích byly děti nahé, a proto byla následně Eglantyne soudně stíhána. Publicita soudního procesu přinesla podporu postiženým dětem a celému ožehavému tématu.<sup>15</sup> Následně vzniká v Anglii jedna z prvních oficiálních organizací na podporu dětských práv, nese název „Save the Children“, zakládá jí právě britská sociální reformátorka Eglantyne Jebb<sup>16</sup>. Organizace stanovila pět základních kritérií, která by měla sloužit jako vzor pro dětská práva. Pět základních kritérií mělo následující podobu:

1. Dítěti musí být poskytnuty prostředky pro jeho zdravý psychický a fyzický vývoj.
2. Dítě, jež hladoví, musí být nakrmeno, nemocné dítě musí být uzdraveno. Dítěti, které zaostává, musí být poskytnuta podpora. Mladý delikvent musí být napraven, sirotkům a dětem bez domova musí být poskytnuta pomoc a ochrana.
3. Dítě musí být první, komu se v těžkých dobách poskytne útěcha.
4. Dítěti musí být poskytnuty prostředky, aby si mohlo samo vydělat na živobytí. A musí být chráněno proti všem formám vykořisťování.
5. Dítě musí být vychováváno s vědomím, že jeho nadání se má využít ku prospěchu společnosti.<sup>17</sup>

Na základě myšlenek Eglantyne Jebb, byla v roce 1924 přijata Deklarace práv dítěte podporovaná Společností národů. V roce 1959 byla v USA schválena Deklarace dítěte. „Deklarace dítěte se cíleně zaměřovala na prosazování optimálního vývoje každého dítěte a jeho obrany všude tam, kde by byl jeho prospěch jakkoliv ohrožen. Deklarace rozvíjela a obohacovala obsah ženevské deklarace z roku 1924.“<sup>18</sup>

---

<sup>15</sup> NOVOTNÁ-DĚDEČKOVÁ, Jiřina, Marie HRADEČNÁ a Helena HEJLOVÁ. *Práce učitele s právy dítěte*. 1. vyd. Praha: Středisko vědeckých informací Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, 1996, 41 s. ISBN 80-86039-16-1.

<sup>16</sup> Save the Children. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2014-02-07]. Dostupné z: [http://en.wikipedia.org/wiki/Save\\_the\\_Children](http://en.wikipedia.org/wiki/Save_the_Children),

<sup>17</sup> Tamtéž.

<sup>18</sup> HANUŠOVÁ, J. *Úmluva o právech dítěte – její význam, základní principy, problematické otázky*. In: Rukovet pro poskytovatele a zadavatele sociálních služeb v oblasti problematiky dětí a mládeže. České Budějovice: JU Zdravotně sociální fakulta, 2008. s. 30-31. ISBN 978-80-7394-064-5.

Další pedagog, vychovatel a humanista, který se zabýval dětskými právy a to i na praktické úrovni je Janusz Korczak. Pro svoje děti v dětských domovech a sirotčincích zakládal zcela nový výchovný systém, který obsahoval dětský soud, v němž děti samy řešily prohřešky svých kamarádů. Korczak se tak snažil probudit v dětech odpovědnost a právní uvědomění. Přestože soud fungoval jenom částečně a některé děti v něm nikdy nenašly autoritu, byla to na svou dobu vizionářská myšlenka. Korczak se domníval, že v budoucnosti bude dětský soud součástí každé školy a výchovného zařízení pracujícího s mládeží.<sup>19</sup>

Polsko tedy významně zasáhlo svým zástupcem Januszem Korczakem do dějin dětských práv. Další důležitý milník v této oblasti je základ Úmluvy o právech dítěte, který byl shodou okolností v roce 1978 předložen komisi pro lidská práva opět Polskem. Úmluva vešla v platnost až 2.9 1990. Úmluva je v mnoha bodech obsahově podobná Deklaraci práv dítěte, její význam však sahá daleko hlouběji: „Často je diskutováno, proč je deklarace z roku 1959 nedostačující? Je potřeba si uvědomit, že deklarace není závazná, jedná se pouze o morální a politický dokument. Úmluva o právech dítěte je první celosvětová mezinárodní smlouva, která obecně stanovuje práva dítěte jako lidské bytosti. Zároveň tato úmluva stanovuje mezinárodní institut (Výbor pro práva dětí), který kontroluje dodržování Úmluvy o právech dítěte.“<sup>20</sup>

## 2 Úmluva o právech dítěte, její myšlenka a kontext v České republice

Nejprve je nutné definovat subjekt úmluvy, tedy dítě. Dítě je v rámci mezinárodního práva osoba mladší osmnácti let, pokud není v konkrétní zemi stanoveno jinak.<sup>21</sup> Například v České republice rozdělujeme právní subjektivitu dětí do patnácti let a mladistvých od patnácti do osmnácti let.

---

<sup>19</sup> KORCZAK, Janusz. Jak milovat dítě: internát a Domov sirotků. Vybrané kapitoly z díla polského lékaře a vychovatele Janusze Korczaka. Praha: Eliška Kosová, 2012, 184 s. ISBN 978-80-905124-4-3.

<sup>20</sup> HANUŠOVÁ, J. *Úmluva o právech dítěte – její význam, základní principy, problematické otázky*. In: Rukovet pro poskytovatele a zadavatele sociálních služeb v oblasti problematiky dětí a mládeže. České Budějovice: JU Zdravotně sociální fakulta, 2008. s. 31. ISBN 978-80-7394-064-5.

<sup>21</sup> KOBLOVÁ, Soňa a Věra MIŠURCOVÁ. *Práva dítěte v dokumentech*. [1. vyd.]. Praha: Themis, nakladatelství MV, 1998, 93 s.

Člověk do osmnácti let je označován jako dítě, úmluva nepoužívá termíny jako adolescent, teenager atp. Navíc v České republice může soud mladistvého zplnoletnit.

Nabytí úplné zletilosti bylo v České republice možné pouze pro těhotné dívky nejdříve ve věku šestnácti let, resp. bylo možné pouze skrze uzavření manželství. Nově od roku 2014 přichází s novým občanským zákoníkem možnost nabytí plné svéprávnosti mladistvého například pro získání živnostenského listu za účelem podnikání. Nový občanský zákoník se o této možnosti zmiňuje: „Udělí-li zákonný zástupce nezletilého, který nenabyl plné svéprávnosti, souhlas k samostatnému provozování obchodního závodu nebo k jiné obdobné výdělečné činnosti, stává se nezletilý způsobilý k jednáním, jež jsou s touto činností spojena. K platnosti souhlasu se vyžaduje přivolení soudu.“<sup>22</sup>

Naproti tomu lze uvést případ, kdy i po dovršení osmnáctého roku života stále platí nařízení, které se vztahují pouze na děti. Například dětské domovy mohou žádat o výjimku a požadovat od státu přídavek na dítě až do devatenácti let. Stejně tak ústavní výchova nařízená soudem může u mladistvých přesáhnout dospělost a trvat až do devatenácti let jejich života.

Dětská práva, stejně jako všeobecná lidská práva, mají čtyři základní zásady.

1. Jsou nezadatelná, nemůžou být za nic vyměněna ani se s nimi nemůže obchodovat.
2. Nezcizitelná, nikdo nemůže právo jakýmkoliv způsobem odcizit.
3. Nepromlčitelná, není zde žádná lhůta platnosti, nemohou v průběhu času zaniknout. Většina práv platí od narození do smrti. Jediné právo, které má jinou platnost, je právo na dědictví, které platí ještě před narozením.
4. Nezrušitelné, lidská práva a svobody nemohou být žádnou silou zrušena.<sup>23</sup>

Co se týče konkrétní aplikace práv z úmluvy, lze uvést fakt, že mezi jednu ze základních myšlenek úmluvy patří předpoklad, že děti mají svá vlastní stanoviska a zájmy, na které bychom měli brát ohled a respektovat je. Od 1.1 2014 by se toto hledisko mělo začít více uplatňovat i v českém soudnictví. S příchodem nového občanského zákoníku totiž soudce má povinnost vyslechnout názor dítěte staršího dvanácti let.

---

<sup>22</sup> Zákon č. 89/2012 sb., Občanský zákoník v platném a účinném znění

<sup>23</sup> HANUŠOVÁ, J. *Úmluva o právech dítěte – její význam, základní principy, problematické otázky*. In: Rukovet pro poskytovatele a zadavatele sociálních služeb v oblasti problematiky dětí a mládeže. České Budějovice: JU Zdravotně sociální fakulta, 2008. s. 28 – 38. ISBN 978-80-7394-064-5.

Úmluvu o právech dítěte, je dokument se širokou platností, dá se velmi snadno aplikovat na legislativu daného státu. To je také důvod, proč dokument podepsaly a ratifikovaly všechny státy světa kromě Somálska (to kvůli nelegitimní vládě úmluvu ani nepodepsalo) a USA (USA úmluvu sice podepsaly, nicméně neratifikovaly, Česká republika přijala dokument 1.1 1993). Úmluva předkládá dětská práva, nicméně se nezmiňuje o žádných povinnostech. To je jeden z hlavních argumentů USA, proč odmítly úmluvu podepsat. V té době byl prezidentem konzervativní George W. Bush, který k důvodům zamítnutí také uvedl, že úmluva oponuje americkým právům zahrnující rodinu a soukromí.<sup>24</sup>

Nicméně jeho argumenty nejsou příliš relevantní, jelikož povinnosti dětí jsou stanovené v zákonných systémech jednotlivých zemí. (V České republice například povinná školní docházka nebo povinné základní vzdělání a další.). Pravým důvodem, proč USA neratifikovaly Úmluvu o právech dítěte, se zdá být spíše její obsah zamezující udělit dítěti trest smrti. V některých státech USA totiž může být člověk ještě před dovršením dospělosti poslán do vězení a s dovršením dospělosti automaticky podroben trestu smrti. Takovýto postup se zásadně neshoduje s dětskými právy stanovenými úmluvou.

Obecně lze uvést, že úmluva se řídí takzvanou zásadou tří P, což skrývá tři anglická slova: „provision, protection, participation“.

Provision se dá přeložit jako zajištění, poskytnutí něčeho, zaopatření. Jde o ideu poskytnut dítěti materiální a duševní hodnoty a statky, díky kterým se bude moci přirozeně rozvíjet. „Jedná se o soubor opatření, programů a aktivit, jež by měly zajistit současnost a budoucnost dítěte (čl. 6 – Přežití a rozvoj, čl. 24 – Zdraví a zdravotnické služby, čl. 26 – Sociální zabezpečení, čl. 27 – Životní úroveň, čl. 28 – Vzdělávání, čl. 29 – Cíle výchovy).“<sup>25</sup>

Protection je princip zabývající se ochranou dítěte. Jedná se zejména o ochranu před negativními společenskými jevy, násilím, válečnými konflikty atp. Konkrétně bychom do této sekce mohli zařadit následující články: „Čl. 11 – Nezákonné přemístění a nevrácení, čl. 19 – Ochrana před násilím a zanedbáváním, čl. 23 – Postižené děti, čl. 32 – Dětská práce, čl. 33 – Zneužívání drog,

---

<sup>24</sup> BLANCHFIELD, L. *The United Nation Convention on the Rights of the Child*. Congressional Research Service. 2013,18s.

<sup>25</sup> HANUŠOVÁ, J. *Úmluva o právech dítěte – její význam, základní principy, problematické otázky*. In: Rukovet pro poskytovatele a zadavatele sociálních služeb v oblasti problematiky dětí a mládeže. České Budějovice: JU Zdravotně sociální fakulta, 2008. s. 28 – 38. ISBN 978-80-7394-064-5.

čl. 34 – Sexuální zneužívání, čl. 35 – Prodej, obchod a únos, čl. 36 – Jiné formy vykořisťování, čl. 37 – Mučení a zbavení svobody, čl. 38 – Ozbrojené konflikty, čl. 39- Zotavovací péče<sup>26</sup>.

Participation můžeme přeložit jako spoluúčast. Tímto pojetím je míněná spoluúčast dětí na rozhodování o své osobě a o svém nejbližším okolí. Dotazník, jež je obsahem praktické části této práce, se zaměřil převážně na tuto právní sféru. Můžeme zde zařadit následující články: „Čl. 12 – názor dítěte, čl. 13 – Svoboda projevu, čl. 14 – Svoboda myšlení, svědomí a náboženství, čl. Svoboda sdružování, čl. 17 – přístup k vhodným informacím, čl. Volný čas, rekreace, kulturní činnost, čl. 40 – Justice pro mladistvé.“<sup>27</sup>

## 2.1 Opční protokoly k Úmluvě o právech dítěte

V roce 2000 vydalo OSN k úmluvě o právech dítěte dva doplňující opční protokoly. Jeden z nich se týká zapojování dětí do ozbrojených konfliktů, druhý prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie.

Protokol o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů, ratifikovala Česká republika v roce 2001. Paradoxně díky USA, které úmluvu neratifikovaly (nicméně se takto projevuje jejich globální vliv), se minimální věk zapojení člověka do ozbrojeného konfliktu zvýšil z 15 na 18 let. Protokol o dětské prostituci Česká republika ratifikovala v září 2013<sup>28</sup>

Zatím poslední vydaný opční protokol nese název: „Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte zavádějící postup předkládání oznámení“. Tento protokol byl zatím Českou republikou pouze podepsán, ratifikace se předpokládá v tomto roce.<sup>29</sup>

---

<sup>26</sup> HANUŠOVÁ, J. *Úmluva o právech dítěte – její význam, základní principy, problematické otázky*. In: Rukovet pro poskytovatele a zadavatele sociálních služeb v oblasti problematiky dětí a mládeže. České Budějovice: JU Zdravotně sociální fakulta, 2008. s. 28 – 38. ISBN 978-80-7394-064-5.

<sup>27</sup> Tamtéž.

<sup>28</sup> *Vláda České republiky: Úmluva o právech dítěte* [online]. [cit. 2014-02-18]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rfp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/umluva-o-pravech-ditete-42656/>

<sup>29</sup> Tamtéž.



### 3 Vybrané mezinárodní organizace zabývající se dětskými právy

Mezi významné mezinárodní organizace zabývající se lidskými právy patří například ILO (International Labour Organization), WHO, OSN a UNICEF. Pro účely bakalářské práce autor podrobněji rozebere právě UNICEF.

#### UNICEF

Mezi nejvýznamnější celosvětové organizace chránící dětská práva patří jednoznačně UNICEF, působící ve 155 zemích a oblastech světa. Činnost jednotlivých poboček UNICEF organizuje sedm regionálních ústředí v Panama City, Ženevě, Bangkoku, Nairobi, Ammanu, Kathmandu a Dakaru. Hlavní ústředí organizace sídlí v New Yorku. Ve vyspělých zemích existuje 36 tzv. národních výborů pro UNICEF, od roku 1991 je jeden z výborů i v České republice. Výbory se zabývají především prosazováním Úmluvy o právech dítěte a zajišťováním finančních prostředků, personálu pro osvětovou činnost a programů chránících děti po celém světě. Činnost organizace jako celku řídí výkonná rada složená ze 36 zástupců z celého světa, Anthony Lake (USA) je současným výkonným ředitelem organizace.<sup>30</sup>

Akronym UNICEF znamená United Nations International Children's Emergency Fund, do češtiny přeloženo jako Mezinárodní dětský fond neodkladné pomoci. Organizace vznikla v roce 1946 primárně sloužící pro pomoc dětem postiženým druhou světovou válkou. V roce 1953 organizace změnila název na United Nations Children's Fund, původní zkratka UNICEF však zůstala zachována. UNICEF se stává součástí Organizace spojených národů a zaměřuje se na celosvětovou pomoc dětem v krizových situacích. „UNICEF je mezivládní organizace, a tak při prosazování svých cílů může přímo spolupracovat s vládami jednotlivých zemí i s nevládními organizacemi.“<sup>31</sup>

UNICEF má několik dlouhodobých programů, kterými se snaží řešit a zmírnit dopady problémů, které aktuálně trápí děti v rozvojových zemích. Mezi dlouhodobé programy patří:

---

<sup>30</sup> O nás. UNICEF. *UNICEF: Česká Republika* [online]. 2004 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://www.unicef.cz/o-nas>

<sup>31</sup> Tamtéž

#### 1. Zdraví a výživa

Do tohoto programu patří převážně očkování dětí v rozvojových zemích proti závažným dětským chorobám a podávání vitamínů a jiných doplňků stravy důležitých pro správný vývoj organismu.

#### 2. Nezávadná voda, hygiena a sanitace

Tento program se zaměřuje na zajištění přístupu k pitné vodě. S dílčím cílem zajistit osvojení správných hygienických návyků, což zamezuje šíření např. tyfu nebo cholery.

#### 3. Vzdělávání

Ve vzdělávání se UNICEF specializuje na několik nesnadných cílů. Nejprve je nutné zpřístupnit vzdělání všem dětem bez rozdílu pohlaví nebo ekonomické a sociální situace. Dále je důležité zlepšit kvalitu výuky, zajistit všem alespoň minimální formu základního vzdělání a tím také zvýšit uvědomění o důležitosti vzdělání a jeho prestiž.

#### 4. Ochrana dětí

Tento program se snaží zajistit větší ochranu dětí před různými negativními jevy. Zaměřuje se na několik rizikových skupin, do kterých patří převážně děti ulice, děti námezdně pracující, týrané a zneužívané děti.<sup>32</sup>

## 4 Vybrané organizace zabývající se dětskými právy v ČR

Mezi další organizace, které se zabývají dětskými právy, patří například **Liga lidských práv**. Jedná se o organizaci, která vznikla v roce 2000. V roce 2004 byla Liga lidských práv přijata jako

---

<sup>32</sup> O nás. UNICEF. *UNICEF: Česká Republika* [online]. 2004 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://www.unicef.cz/o-nas>

člen Mezinárodní federace lidských práv. Mezi její hlavní oblasti zájmu patří dodržování lidských práv ve zdravotnictví, školství, rodinném prostředí a publikační aktivita.<sup>33</sup>

Další významná organizace je **Nadace Naše dítě**. Nadace se zaměřuje výhradně na dětská práva, byla založena jako nezisková organizace v roce 1993 a v roce 1994 zavedla pro ohrožené děti celostátní Linku bezpečí. Následně svoji činnost rozšířila o osvětovou práci a založila další dvě linky, Rodičovskou linku a linku Vzkaz domů, určenou pro děti na útěku z domova nebo výchovného zařízení. Nadace se také zaměřuje na vzdělávací činnost v oblasti dětských práv. Ve svém projektu „Děti a jejich práva“ rozeslala do škol materiály k výuce dětských práv. Autor této bakalářské práce sám materiály nastudoval a využil jako inspiraci k formulaci dotazníku.<sup>34</sup>

V neposlední řadě dohlíží na dětská práva také **veřejný ochránce práv**, kterého v České republice momentálně zastupuje Anna Šabatová. Konkrétně se k problematice vyjádřil například zástupce ombudsmana Jaroslav Křeček, když prohlásil, že je nepřijatelné, aby byly děti v mateřské škole nucené spát po obědě.<sup>35</sup>

Na teoretickou část bakalářské práce zde navazuje část praktická, výzkumná.

---

<sup>33</sup> LIGA LIDSKÝCH PRÁV. *Liga lidských práv* [online]. [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://llp.cz/>

<sup>34</sup> NADACE NAŠE DÍTĚ. Historie nadace. *Nadace naše dítě* [online]. [cit. 2014-02-19]. Dostupné z: [http://www.nasedite.cz/cs/historie\\_nadace](http://www.nasedite.cz/cs/historie_nadace)

<sup>35</sup> Školky nesmí nutit děti spát, rodiče si mohou stěžovat na inspekci. *IDNES* [online]. Brno: [s.n.], 2001 [cit. 2014-02-19]. Dostupné z: [http://zpravy.idnes.cz/nutit-deti-ve-skolce-spat-je-nepripustne-ff6-/domaci.aspx?c=A130924\\_120331\\_domaci\\_vez](http://zpravy.idnes.cz/nutit-deti-ve-skolce-spat-je-nepripustne-ff6-/domaci.aspx?c=A130924_120331_domaci_vez)

## **5 Praktická část bakalářské práce**

V praktické části práce se autor zabývá analýzou dotazníků.

### **5.1 Cíle praktické části bakalářské práce**

Hlavním cílem praktické části práce, bylo zjistit od respondentů, tedy od dětí ve dvou věkových kategoriích, postoj k vybraným dětským právům a navzájem pak postoje obou skupin porovnat.

Dílčí cíl byl obeznámit respondenty se základními dětskými právy.

### **5.2 Výzkumné otázky**

Autor si stanovil několik výzkumných otázek, které měly být zodpovězeny pomocí dotazníkového šetření.

Výzkumná otázka č. 1: Jak hodnotí děti vybraná práva z hlediska důležitosti?.

Výzkumná otázka č. 2: Chápou děti význam vybraných práv?

Výzkumná otázka č. 3: Vyskytne se rozdíl v hodnocení práv dle důležitosti u dvou věkových skupin?

Výzkumná otázka č. 4: Vyskytne se rozdíl v chápání práv u dvou věkových skupin?“

Výzkumná otázka č. 5: Vyskytnou se individuální korelace mezi doplňujícími otázkami a hodnocením práv dle důležitosti v jednotlivých dotazníkových šetřeních?“.

### **5.3 Metodika výzkumu**

Jako výzkumný nástroj byl zvolen dotazník s otevřenými otázkami (ukázky dotazníku je možné najít v příloze č. 1), protože coby výzkumná metoda nejvíce odpovídal stanoveným cílům výzkumu. Celkově obsahoval osm otevřených otázek a jednu uzavřenou. Dotazník byl upraven do dvou variant pro starší a pro mladší věkovou skupinu. Původně autor počítal pouze s jednou věkovou skupinou respondentů, později však došel k závěru, že díky rozšíření cílové skupiny bude možné více a lépe porovnávat různorodé postoje respondentů.

## Předvýzkum

Před dokončením dotazníku byl proveden předvýzkum, při kterém autor objevil drobné úpravy, které musel následně dotazník podstoupit. Dotazník byl jednou přepracován, hlavně vizuální stránka musela podstoupit změny za účelem zvýšení přehlednosti a tím snížení celkového času, který děti nad dotazníkem strávily. Všechny otázky byly od sebe odděleny do rámečků. I po zvýšení přehlednosti dotazníku zabralo dětem vyplňování okolo dvaceti minut. U mladších respondentů byla dále odstraněna otázka „Chráníš si svoje soukromí na facebooku?“, protože autor po prvním předvýzkumu došel k závěru, že děti v této věkové skupině ještě nevlastní účet na sociálních sítích. Později se varianta této otázky vyskytla v dotazníku pro starší děti. Její konkrétní znění bylo: „Jak si hlídáš svoje soukromí na internetu?“ Dále pak byla vyřazena otázka: „Pomáháš doma s domácími pracemi?“ protože se z hlediska cílů výzkumu ukázala jako irelevantní.

Pro mladší děti byly otázky přizpůsobeny jejich mluvenému jazyku a ke každému právu následoval krátký popis přizpůsobený dětské mentalitě. Například k právu na svobodu projevu byl přidán komentář: „Můžeš si myslet, a říkat, a číst co se ti líbí, co máš rád.“

## Charakteristika cílové skupiny

Byly vybrány dvě cílové skupiny respondentů. První skupina obsahovala mladší děti ve věkovém rozmezí od třetí do páté třídy základní školy. Děti byly vybrány z různých příměstských a letních táborů, které autor dotazníku organizoval, takže vzorek byl různorodý. Všechny děti však pocházely z pražských základních škol.

Naproti tomu vzorek starší skupiny dětí obsahoval jednu třídu z víceletého gymnázia v Rakovníku (Gymnázium Zikmunda Wintra). Přestože studenti ze starší skupiny respondentů chodí společně do čtvrtého ročníku osmiletého gymnázia, byl zde vzorek opět různorodý, protože gymnázium Zikmunda Wintra je jediné víceleté gymnázium na okrese a tím pádem se na něj hlásí studenti z celého okolí a ne pouze z Rakovníka. Autor si je vědom specifik, která se vztahují ke studentům osmiletého gymnázia, nicméně jak již bylo zmíněno, byla tímto výběrem zaručena větší různorodost výzkumného vzorku a navíc, vzhledem k selektivní povaze školy, měl autor větší jistotu, že studenti správně pochopí a řádně vyplní přidělené materiály.

Respondenti ve starší skupině se již během svého školního vyučování s tématem lidských práv setkali, proto měli výhodu znalosti celkového kontextu dané problematiky. Autor z tohoto důvodu u všech práv v dotazníku vynechal krátký srozumitelný popis daného práva. (např. mladší děti měly u položky: „právo na zajištění ochrany a pomoci poskytované státem, pokud je dítě zbaveno rodinného prostředí“ krátký popis. „Pokud bys třeba přišel o rodiče, stát ti musí zajistit pomoc a ochranu.“ U starších respondentů takové popisky nebyly v dotazníku obsaženy) Protože dotazník byl zaměřen na zjišťování postoje respondentů, je vhodné zde uvést základní charakteristiku respondentů z hlediska vývojové psychologie s ohledem na jejich věk. Obě skupiny se totiž nacházejí ve specifickém vývojovém období, což může ovlivňovat i jejich odpovědi na jednotlivé dotazníkové otázky.

Mladší skupina se nacházela ve věkovém rozmezí od 9 do 12 let. Jednalo se o žáky staršího školního věku, ve kterém jsou již děti zvyklé na školský systém a jejich kognitivní rozvoj je rychlý ale plynulý a z hlediska vývoje je čeká velmi plodné období, období dospívání. To se projevilo ve starší skupině respondentů. Starší skupina se nacházela ve věkovém rozmezí od 13 do 15 let. Zejména starší respondenti tedy procházeli obdobím puberty, kde se jedinec přirozeně snaží co nejvíce se osamostatnit od rodiny, postavit se na vlastní nohy a přebrat odpovědnost za svoje činy. I z právního hlediska se v tomto věku děti stávají odpovědnější za svoje chování, protože dostávají status mladistvých, což nese rozsáhlé právní konsekvence. Navíc jde o období značně nestabilní, jelikož dozrává hormonální a pohlavní soustava, to s sebou přináší emoční labilitu, která je navíc podpořená celkovou změnou fyzického vzhledu jedince. Na rozdíl od mladší skupiny jsou zde respondenti schopni plně využívat abstraktních procesů ve svém myšlení a nevztahují dané otázky pouze na svoji osobu.<sup>36</sup>

## Vlastní realizace výzkumu

Před zahájením dotazníkového šetření autor dětem krátce vysvětlil, k čemu dotazník slouží a velmi stručně uvedl respondenty do problematiky lidských a potažmo dětských práv. Po dokončení dotazníku následovala společná diskuze, ve které se děti mohly zeptat na případné

---

<sup>36</sup> LANGMEIER, J a D KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie.3. přepr. vyd.* Praha: Grada, 1998, 343 s. ISBN 80-7169-195-X.

nesrovnalosti. Většinou však žádné otázky ani připomínky k dotazníku neměly. Pro starší skupinu autor přidal do dotazníku samostatnou sekci pro komentáře.

Dotazník byl poměrně obsáhlý, zabral dětem přibližně 20 minut. Děti byly po vyplnění dotazníku odměněny čokoládou nebo jinou sladkou odměnou.

## Návratnost

Návratnost dotazníků byla 100%. V mladší skupině, kde se jednalo o děti od třetí do páté třídy, bylo vyhodnoceno 19 dotazníků v sekci otevřené otázky a 18 dotazníků v rámci sekce hodnocení práv dle důležitosti (jeden respondent druhou sekci nevyplnil správně). Ve starší skupině se jednalo o respondenty v deváté třídě, resp. ve čtvrtém ročníku osmiletého gymnázia. Zde bylo vyhodnoceno 26 dotazníků v sekci otevřené otázky a 23 dotazníků v části hodnocení práv.

## 5.4 Výsledky dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření autor zpracoval na základě vlastního dotazníku, který můžete nalézt v přílohách bakalářské práce (příloha č. 1). Kvůli často dlouhým odpovědím na otevřené otázky, bylo nutné odpovědi rozdělit do několika kategorií. Původní znění odpovědí můžete nalézt v přílohách práce. Konkrétně v příloze č. 3.

### 5.4.1 Výsledky otevřené části dotazníku mladších dětí

#### Otázka první: Proč je důležité smět říkat, co chceme?

Tabulka č. 1: Proč je důležité smět říkat, co chceme?

N= 19

Název skupiny	Počet odpovědí	%
Aby ostatní věděli, co chceme a mohli se podle toho zařídit	5	26,3
Abychom mohli vyjádřit svůj názor	8	42,1
Abychom něco dokázali	3	15,8

Jinak bychom nebyli svobodní	2	10,5
Nevyplněno	1	5,2

Odpovědi na první otázku autor práce rozdělil do čtyř skupin. Pět dětí (26,3 %) uvedlo kategorii „aby ostatní věděli, co chceme, a mohli se podle toho zařídit“, 8 respondentů (42,1 %) „abychom mohli vyjádřit svůj názor“, 3 respondenti (15,8 %) „abychom něco dokázali“ a 2 respondenti (10,5 %) zvolili odpověď „nebyli bychom jinak svobodní“. Jeden respondent tuto otázku nechal nevyplněnou (detail původního znění odpovědí na tuto otázku a následné rozřazení odpovědí do skupin, obsahuje příloha č. 3).

### **Otázka druhá: Ptají se Tě rodiče na názor, nechávají tě rozhodovat, třeba na jaký tábor půjdeš?**

Tabulka č. 2: Ptají se Tě rodiče na názor?

N= 19

Název skupiny	Počet odpovědí	%
Ano	13	68,4
Někdy ano, někdy ne	2	10,5
Většinou ano	3	15,8
Ne	1	5,3

U mladší skupiny autor rozdělil otázku: „Ptají se tě rodiče na názor, nechávají tě rozhodovat, třeba, na jaký tábor půjdeš?“ na 4 skupiny odpovědí. Skupina „ano“, 13 odpovědí (68,4 %), „někdy ano, někdy ne“ 2 odpovědi (10,5 %), „většinou ano“ 3 odpovědi (15,8 %) a „ne“ jedna odpověď (5,3 %), (detail původního znění odpovědí na tuto otázku a následné rozřazení odpovědí do skupin, obsahuje příloha č. 3).

### **Otázka třetí: Myslíš, že někde ve světě tohle právo neplatí a lidé si nemohou myslet a říkat, co chtějí, kde?**



Tabulka č. 3: Existuje místo, kde si lidé nemohou myslet a říkat, co chtějí?

N= 19

Název skupiny	Počet odpovědí	%
V komunistických státech	3	15,8
Možná ano	2	10,5
Ne	4	21,1
V Číně	2	10,5
Jiné	3	15,8
Nevím	2	10,5
Nevyplněno	3	15,8

U otázky „Myslíš, že někdy ve světě tohle právo neplatí a lidé si nemohou myslet a říkat co chtějí?“ se vyskytlo mnoho různorodých odpovědí, pro rozřídění odpovědí autor proto vytvořil 6 skupin. Do první skupiny „v komunistických státech“ připadly 3 odpovědi (15,8 %), „možná ano“ 2 odpovědi (10,5 %), „ne“ 4 odpovědi (21,1 %), skupina „nevím“ přijmula 2 odpovědi (10,5 %) stejně jako skupina „v Číně“. Tři děti na tuto otázku neodpověděly a další tři uvedly zcela jiné odpovědi nezařaditelné do podskupin (detail původního znění odpovědí na tuto otázku a následné rozřazení odpovědí do skupin, obsahuje příloha č. 3).

### Otázka čtvrtá: Co všechno myslíš, že patří do Tvého soukromí?

Tabulka č. 4: Co všechno patří do tvého soukromí?

N= 39

Název skupiny	Počet odpovědí	%
SMS, email	12	30
Dopisy	7	18
Tajemství	4	11
Fotografie	2	5
Soukromé hovory	2	5

Hesla na internetu	3	8
Ostatní	7	18
Nevyplněno	2	5

V následující otázce se objevila velká variace odpovědí, autor se proto rozhodl koncipovat výsledky jiným způsobem. Nejdříve byly sečteny všechny položky, které děti vyjmenovaly a následně bylo vypočítáno, kolikrát se položka objevila. Jedno dítě tedy mohlo mít v seznamu několik položek. Odpovědi tentokrát nebyly tříděny systémem „jedno dítě - jedna položka“ jako u předchozích otázek. Celkově respondenti vypsali 39 položek. Z toho se dvanáctkrát (30 %) vyskytla odpověď „email, SMS“, sedmkrát (18 %) položka „dopisy“, odpověď „tajemství“ čtyřikrát (11 %), dvakrát (5 %) „fotografie“, dvakrát „soukromé rozhovory“ a třikrát (8 %) položka „hesla na internetu (facebook, minecraft)“ ostatní položky (18 %) se nevyskytly opakovaně. Otázku dva respondenti (5 %) nevyplnili (detail původního znění odpovědi na tuto otázku a následné rozřazení odpovědí do skupin, obsahuje příloha č. 3).

### **Otázka pátá: Myslíš, že rodiče berou ohledy na Tvoje soukromí?**

Tabulka č. 5: Berou rodiče ohled na tvé soukromí?

N= 19

Název skupiny	Počet odpovědí	%
Ano	15	78,9
Spíše ano	3	15,8
Ne	1	5,3

U mladších dětí byly odpovědi na otevřenou otázku „Myslíš, že rodiče berou ohled na tvoje soukromí“ rozděleny na 3 jednoduché skupiny. Skupina „ano“ 15 dětí (78,9 %), „spíše ano“ 3 děti (15,8 %) a „ne“ 1 dítě (5,3 %), (detail původního znění odpovědi na tuto otázku a následné rozřazení odpovědí do skupin, obsahuje příloha č. 3).

### **Otázka šestá: K čemu myslíš, že nám slouží vzdělání?**

Tabulka č. 6: K čemu slouží vzdělání?

N= 19

Název skupiny	Počet odpovědí	%
K lepší práci	5	26,3
K celkové orientaci, ke znalostem	6	31,6
K úspěchu	2	10,5
Ke všemu	1	5,3
Nevyplněno	5	26,3

V otázce „K čemu myslíš, že nám slouží vzdělání“ autor u mladší skupiny respondentů rozdělil odpovědi do čtyř skupin. Nejvíce, tedy 6 odpovědí (31,6 %), se řadí do skupiny „k celkové orientaci, ke znalostem“. Po pěti odpovědích (26,3 %) získaly skupiny „k lepší práci“ a stejný počet dětí tuto otázku nechal bez odpovědi. Dvě odpovědi (10,5 %) se řadí do skupiny „k úspěchu“ a jedna (5,3 %) „ke všemu“ (detail původního znění odpovědí na tuto otázku a následné rozřazení odpovědí do skupin, obsahuje příloha č. 3).

### **Otázka sedmá: A proč je (vzdělání) důležité?**

Tabulka č. 7: Proč je vzdělání důležité?

N= 19

Název skupiny	Počet odpovědí	%
Kvůli práci a penězům	6	31,6
Kvůli vědomostem	5	26,3
Nevyplněno	8	42,1

V poslední otázce autor odpovědi u mladších respondentů rozdělil pouze na dvě kategorie. V kategorii „kvůli práci a penězům“ skončilo šest odpovědí (31,6 %) a kategorie „kvůli vědomostem“ nabyla pěti odpovědí (26,3 %). Osm respondentů (42,1 %) odpověď nevyplnilo

(detail původního znění odpovědí na tuto otázku a následné rozřazení odpovědí do skupin, obsahuje příloha č. 3).

## 5.4.2 Výsledky otevřené části dotazníku starších dětí

### Otázka první: Proč je důležitá svoboda projevu?

Tabulka č. 8: Proč je důležitá svoboda projevu?

N= 26

Název skupiny	Počet odpovědí	%
Abych mohl vyjádřit svůj názor a konfrontovat ho s názory ostatních	14	53,9
Abychom mohli něco změnit a zlepšit	4	15,4
Abychom mohli vyjádřit svůj nesouhlas s danou situací	3	11,5
Abychom byli nezávislí	2	7,7
Ostatní	1	3,8
Nevyplněno	2	7,7

Pro starší respondenty rozdělil autor odpovědi na první otázku do čtyř skupin. Do první skupiny „abych mohl vyjádřit svůj názor a konfrontovat ho s názory ostatních“ autor zařadil čtrnáct odpovědí (53,9 %). Do druhé skupiny „abychom mohli něco změnit a zlepšit“ byly zařazeny čtyři odpovědi (15,4 %). Tři odpovědi (11,5 %) se vešly do skupiny „abychom mohli vyjádřit svůj nesouhlas s danou situací“ a dvě odpovědi (7,7 %) do skupiny „abychom byli nezávislí“. Dva respondenti (7,7 %) otázku nevyplnili a jedna odpověď nebyla vhodná pro žádnou kategorii (detail původního znění odpovědí na tuto otázku a následné rozřazení odpovědí do skupin, obsahuje příloha č. 3).

### Otázka druhá: Ptají se tě rodiče na názor a zohledňují ho? Např. při výběru školy, trávení volného času atp.

Tabulka č. 9: Ptají se tě rodiče na názor?

N= 26

Název skupiny	Počet odpovědí	%
Ano	16	61,5
Spíše no	4	15,4
Neptají a většinou na něj neberou ohled	5	19,2
Jak kdy	1	3,8

U starších dětí odpovědi na otázku „Ptají se tě rodiče na názor a zohledňují ho?“ autor rozdělil do čtyř skupin. Do skupiny „ano“ bylo zařazeno 16 odpovědí (61,5 %), do „spíše ano“ 4 odpovědí (15,4 %), do „neptají a většinou na něj neberou ohled“ 5 odpovědí (19,2 %) a do „jak kdy“ jedna odpověď (3,8 %), (detail původního znění odpovědí na tuto otázku a následné rozřazení odpovědí do skupin, obsahuje příloha č. 3).

### **Otázka třetí: Kde ve světě neplatí svoboda projevu a lidé mají omezený nebo žádný přístup k informacím?**

Tabulka č. 10: Existuje místo, kde není svoboda projevu?

N= 26

Název skupiny	Počet odpovědí	%
Severní Korea/ Čína	13	50
Afrika/ Asie	4	15,3
Nevím	2	7,7
Ostatní	5	19,3
Nevyplněno	2	7,7

Na otázku: „Kde ve světě neplatí svoboda projevu a lidé mají omezený přístup k informacím?“ vznikly čtyři podskupiny odpovědí. Do skupiny „V severní Koreji/ Číně autor zařadil autor 13 odpovědí (50 %), „v Africe/ Asii“ 4 odpovědi (15,4 %), „ostatní“ 5 odpovědí (19,3 %). Ve skupině nevím se objevily 2 odpovědi (7,7 %) stejný počet respondentů dotazník nevyplnil (detail

původního znění odpovědi na tuto otázku a následné rozřazení odpovědi do skupin, obsahuje příloha č. 3).

### **Otázka čtvrtá: Co všechno myslíš, že patří do tvého soukromí?**

Tabulka č. 11: Co všechno patří do tvého soukromí?

N= 26

<b>Název skupiny</b>	<b>Počet odpovědí</b>	<b>%</b>
Moje osobní věci a vztahy	15	57,7
Pocity a myšlenky	3	11,5
Soukromé rozhovory v mobilu, na internetu	3	11,5
Sexuální život	2	7,7
Ostatní	2	7,7
Nevyplněno	1	3,8

Odpovědi na otázku „Co všechno myslíš, že patří do tvého soukromí“ byly více abstraktní než u mladší skupiny respondentů, tudíž autor mohl otázku vyhodnotit na rozdíl od mladší skupiny dle stejného vzoru jako ostatní. Nejvíce, tedy 15 odpovědí (57,7 %), skončilo ve skupině „moje osobní věci a vztahy“ následovaly skupiny „pocity a myšlenky“ a „soukromé rozhovory v mobilu a na internetu“ se třemi odpověďmi (11,5 %). Skupina „sexuální život“ obsahuje dvě (7,7 %) odpovědi a stejný počet nelze zařadit do stanovených kategorií. Jeden respondent (3,8 %) otázku nechal nevyplněnou (detail původního znění odpovědi na tuto otázku a následné rozřazení odpovědi do skupin, obsahuje příloha č. 3).

### **Jak si hlídáš svoje soukromí na internetu? (otázka pouze pro starší skupinu)**

Tabulka č. 12: Jak si hlídáš svoje soukromí na internetu?

N= 26

<b>Název skupiny</b>	<b>Počet odpovědí</b>	<b>%</b>
Používám dobrá hesla a antivir	11	42,3

Nezveřejňuji osobní informace	13	50
Ostatní	2	7,7

U otázky „Jak se hlídáš svoje soukromí na internetu“ autor rozdělil odpovědi do 3 skupin. Do první skupiny „používám dobrá hesla a antivir“ se dostalo 11 odpovědí (42,3 %), ve druhé skupině „nezveřejňuji osobní informace“ skončilo 13 odpovědí (50 %). Odpovědi dvou respondentů neodpovídaly ani jedné zmíněné kategorii (detail původního znění odpovědi na tuto otázku a následné rozřazení odpovědí do skupin, obsahuje příloha č. 3).

### **Otázka pátá: Berou rodiče ohled na Tvoje soukromí?**

Tabulka č. 13: Berou rodiče ohled na tvé soukromí?

N= 26

Název skupiny	Počet odpovědí	%
Ano, berou	12	46,2
Většinou ano	4	15,4
Jak kdy, někdy ano, někdy ne	8	30,8
Většinou ne	2	7,7

Ve starší skupině autor na otázku „berou rodiče ohled na tvoje soukromí?“ rozdělil odpovědi na 4 skupiny. Do skupiny „ano, berou“ bylo zařazeno 12 odpovědí (46,2 %), skupina „většinou ano“ získala 4 odpovědi (15,4 %), ve skupině „jak kdy, někdy ano, někdy ne“ se vyskytlo 8 odpovědí (30,8 %) a 2 odpovědi (7,7 %) spadají do skupiny „většinou ne“ (detail původního znění odpovědi na tuto otázku a následné rozřazení odpovědí do skupin, obsahuje příloha č. 3).

### **Otázka šestá: K čemu myslíš, že nám slouží vzdělání?**

Tabulka č. 14: K čemu slouží vzdělání?

N= 26

Název skupiny	Počet odpovědí	%
Abychom mohli mít lepší zaměstnání	7	27
Abychom nabyli potřebné vědomosti pro život	9	34,7
Pro lepší prestiž ve společnosti, abychom dosáhli svých cílů	6	23
Ostatní	3	11,5
Nevyplněno	1	3,8

Otázka: „K čemu myslíš, že nám slouží vzdělání“ si vyžádala 4 skupiny odpovědí. Do skupiny „abychom mohli mít lepší zaměstnání“ se řadí 7 odpovědí (27 %), do „abychom nabyli potřebné vědomosti pro život“ 9 odpovědí (34,6 %), dále „pro lepší prestiž ve společnosti, abychom dosáhli svých cílů“ 6 odpovědí (23 %) a 3 odpovědi (11,5 %) nevyhovují žádné stanovené kategorii. Jeden respondent na otázku neodpověděl (detail původního znění odpovědi na tuto otázku a následné rozřazení odpovědí do skupin, obsahuje příloha č. 3).

### Otázka sedmá: A proč je (vzdělání) důležité?

Tabulka č. 15: Proč je vzdělání důležité?

N= 26

Název skupiny	Počet odpovědí	%
Příprava na zaměstnání	5	19,2
Dosažení životních cílů	4	15,4
Vývoj a úspěch celého lidstva	4	15,4
Kvůli potřebnosti nabytých znalostí	2	7,7
Ostatní	2	7,7
Nevyplněno	9	34,6

Poslední otevřená otázka si u starší skupiny respondentů vyžádala rozdělení do pěti kategorií. Do první „příprava na zaměstnání“ autor zařadil 5 odpovědí (19,2 %). Po čtyřech odpovědích (15,4 %) získaly kategorie „dosažení životních cílů“ a „vývoj a úspěch celého lidstva“. Skupina „kvůli potřebnosti nabytých znalostí“ získala 2 odpovědi (7,7 %) a další 2 odpovědi nebyly zařaditelné



do žádné ze zmíněných kategorií. Na tuto otázku celkově neodpovědělo 9 respondentů (34,6 %), (detail původního znění odpovědí na tuto otázku a následné rozřazení odpovědí do skupin, obsahuje příloha č. 3).

### 5.4.3 Vyhodnocení uzavřené části dotazníku. Subjektivní řazení práv dle důležitosti.

#### A) Mladší skupina dětí

Tabulka zobrazuje, kolikrát se dané právo, vyskytlo na stupnici hodnocení důležitosti. Kde **I** je první pozice a tedy z pohledu dětí nejdůležitější právo a **VIII** naopak nese důležitost nejnižší.

Př. Právo číslo 1 tedy: „Právo na život a ochranu před násilím, ponižováním a vykořisťováním bylo označeno 13x na prvním místě, 3x na druhém, 1x na třetím a 1x na pátém místě.

Tabulka č. 16: Hodnocení práv dle důležitosti, u mladší skupiny dětí.

N= 18

hodnocení důležitosti práva	Na život	Na svobodu projevu	Na svobodu myšlení	Na ochranu soukromí	Na pomoc státem	Na ochranu zdraví	Na vzdělání	Na odpočinek, volný čas
<b>I</b>	13	0	0	2	3	0	0	0
<b>II</b>	3	3	2	5	1	3	1	0
<b>III</b>	1	3	2	2	4	3	1	2
<b>IV</b>	0	0	3	3	1	2	6	3
<b>V</b>	1	3	0	1	3	4	5	1
<b>VI</b>	0	2	4	3	3	3	1	2
<b>VII</b>	0	4	3	2	1	1	4	3
<b>VIII</b>	0	3	4	0	2	2	0	7

## B) Starší skupina dětí

Tabulka č. 17: Hodnocení práv dle důležitosti, u starší skupiny dětí.

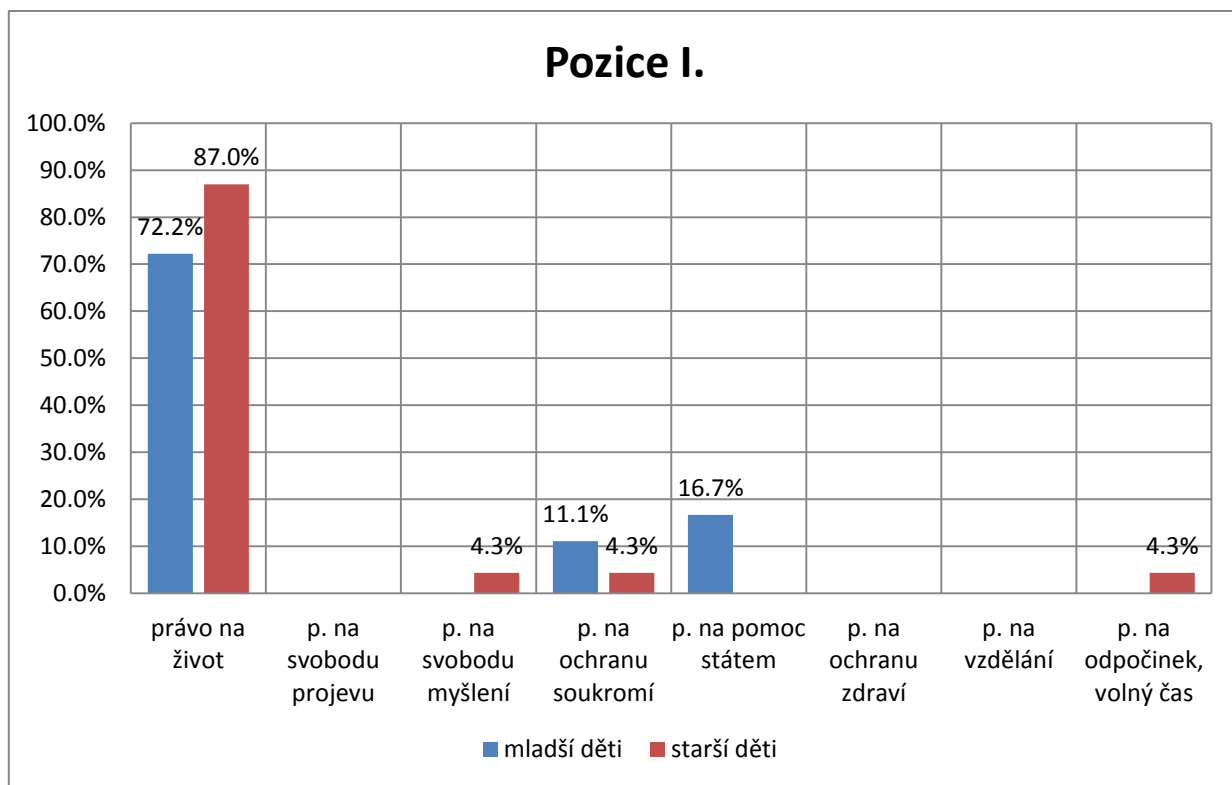
N= 23

hodnocení důležitosti práva	Na život	Na svobodu projevu	Na svobodu myšlení	Na ochranu soukromí	Na pomoc státem	Na ochranu zdraví	Na vzdělání	Na odpočinek, volný čas
I	20	0	1	1	0	0	0	1
II	1	3	2	5	2	7	1	2
III	1	7	2	5	1	1	2	4
IV	0	5	1	0	5	5	5	2
V	1	1	7	1	4	2	5	2
VI	0	5	3	5	4	0	5	1
VII	0	2	5	5	2	5	4	0
VIII	0	0	2	1	5	3	1	11

## C) Grafické znázornění vyhodnocení práv dle důležitosti

Zde autor přidává pro zpřehlednění grafické znázornění výsledků, vyhodnoceno v procentech. Název grafu tvoří pozice v hodnocení důležitosti práv. Barevně jsou vyznačena práva a jejich procentuální zastoupení na dané pozici. Graf znázorňuje obě skupiny (18 vyhodnocených dotazníků, pro děti od 3. do 5. třídy a 23 respondentů pro žáky v 9. třídě). Pro porovnání jsou data vykreslena v jediném grafu.

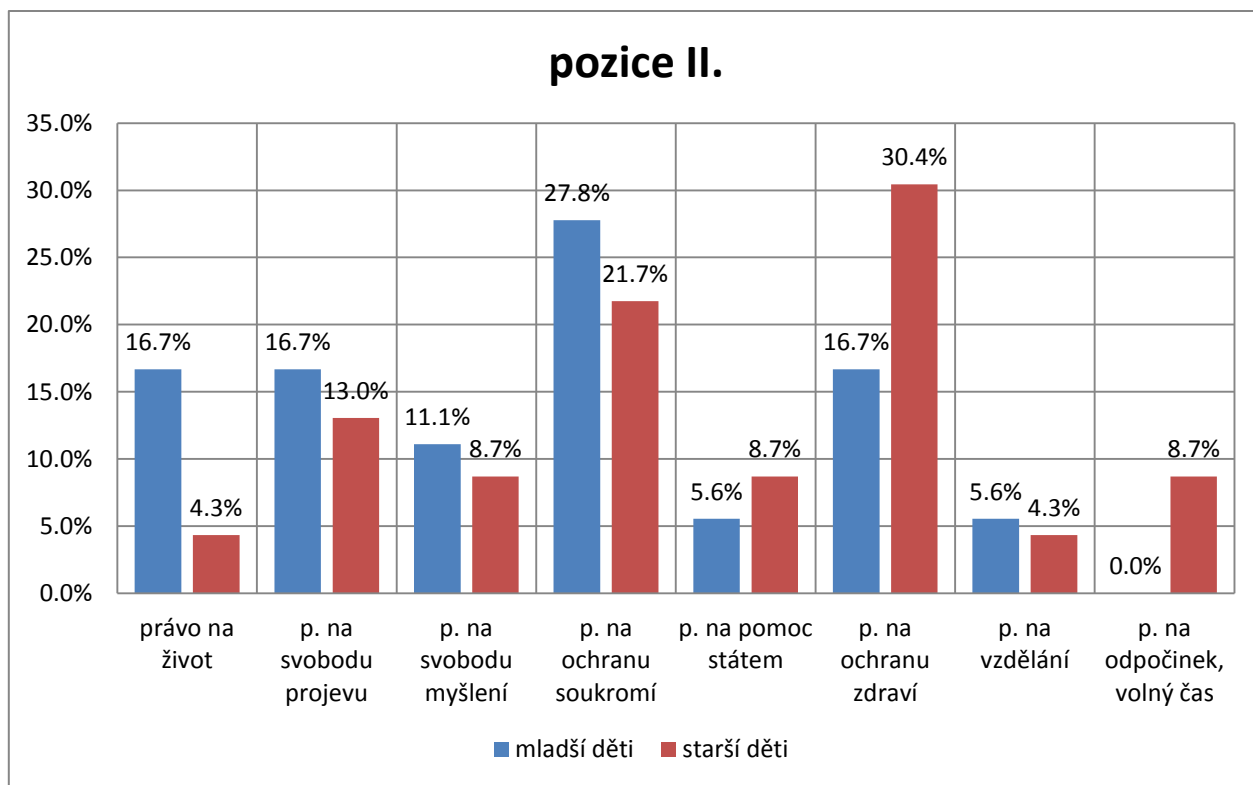
Graf č. 1: Srovnání výsledků obou skupin na první pozici důležitosti



Jako nejdůležitější právo označilo u mladší skupiny 13 z 18 respondentů (tj. 72,2 %) právo na život 3 respondenti (16,7 %) právo na pomoc státem a 2 respondenti (11,1 %) právo na ochranu soukromí. Ostatní práva se na první pozici nevyskytla.

U starší skupiny na první pozici, tedy jako nejdůležitější právo umístilo 20 z 23 respondentů (tj. 87 %) právo na život, a po jednom respondentovi (4,3 %) se objevilo právo na odpočinek a volný čas, ochranu soukromí a právo na svobodu myšlení.

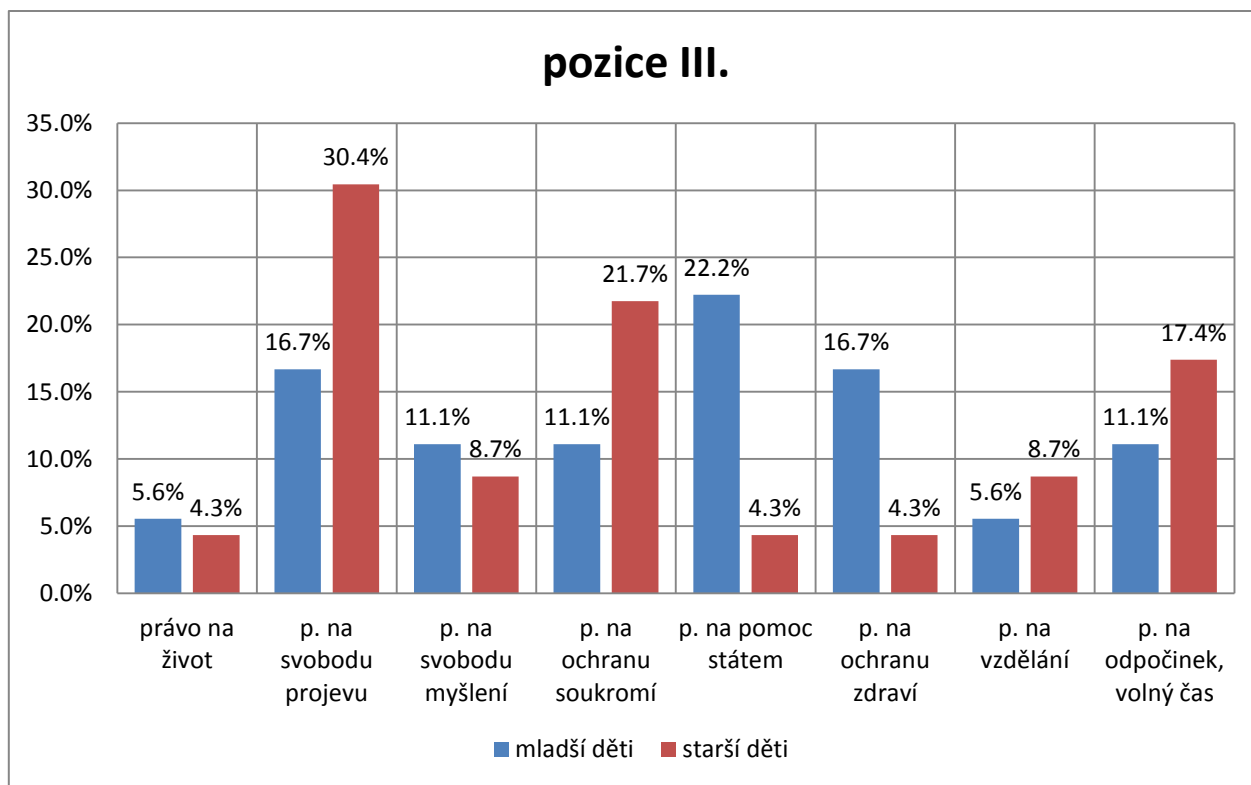
Graf č. 2: Srovnání výsledků obou skupin na druhé pozici důležitosti



Na druhou pozici v žebříčku důležitosti postavilo v mladší skupině 5 z 18 respondentů (27,8%) ochranu soukromí, 3 respondenti (16,7 %) svobodu projevu, 3 respondenti (16,7 %) právo na život a 3 respondenti (16,7 %) ochranu zdraví. Dále 2 respondenti (11,1 %) svobodu myšlení a po jednom respondentovi (5,6 %) získalo právo na pomoc státem a právo na vzdělání.

Na druhou pozici umístilo ve starší skupině 7 z 23 respondentů (30,4 %) právo na ochranu zdraví, 5 respondentů (21,7 %) právo na ochranu soukromí, 3 respondenti (13 %) právo na svobodu projevu. Po dvou respondentech (8,7 %) obdrželo právo na svobodu myšlení, státní pomoc a odpočinek a volný čas. Po jednom respondentovi na této pozici získalo právo na vzdělání a právo na život.

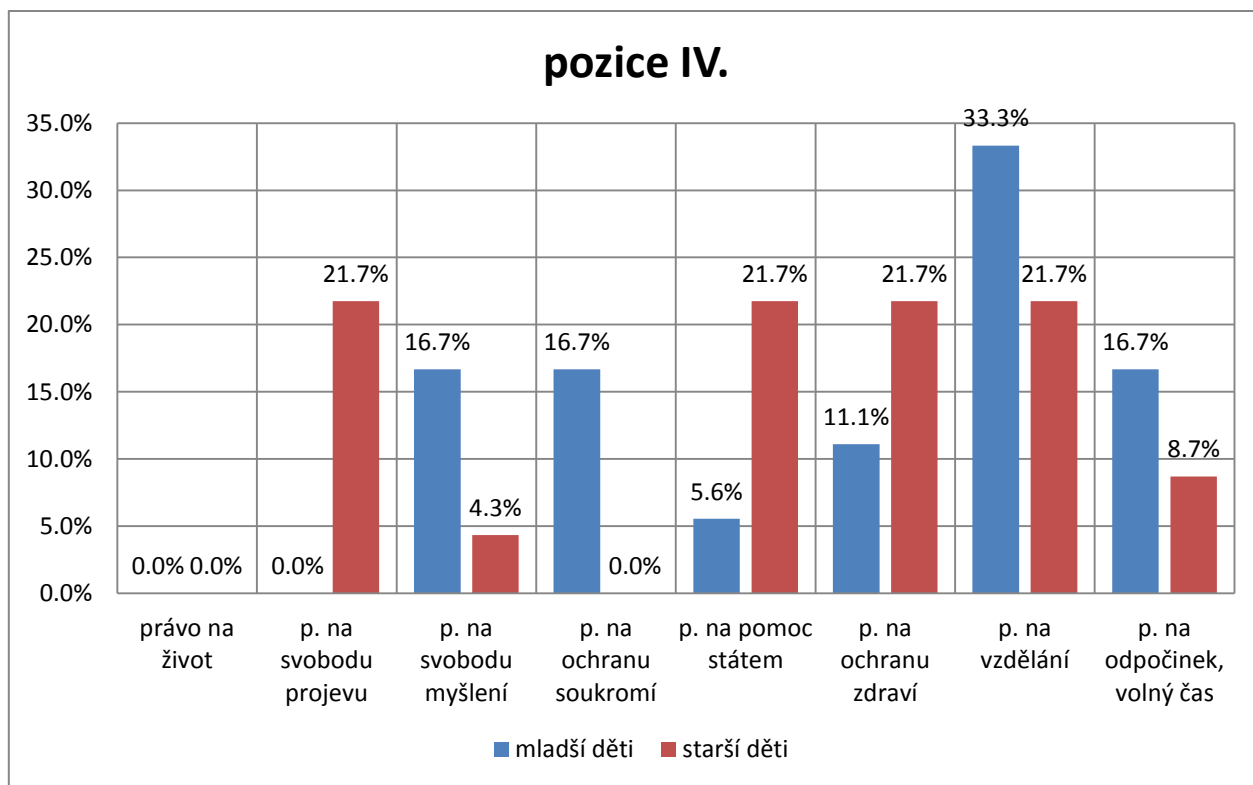
Graf č. 3: Srovnání výsledků obou skupin na třetí pozici důležitosti



Na třetí pozici umístili 4 z 18 respondentů (22,2 %) z mladší skupiny právo na státní pomoc, 3 respondenti (16,7 %) ochranu zdraví a stejně tak 3 respondenti svobodu projevu. Po dvou respondentech (11,1 %) na třetí pozici získalo právo na svobodu myšlení, ochranu soukromí a odpočinek a volný čas. Jeden respondent (5,6 %) označil na třetí pozici právo na život a stejně dopadlo i právo na vzdělání.

Ve starší skupině na třetí pozici umístilo 7 z 23 respondentů (30,4 %) právo na svobodu projevu, 5 respondentů (21,7 %) právo na ochranu soukromí, 4 respondenti (17,4 %) právo na odpočinek a volný čas. Po dvou respondentech (8,7 %) získalo právo na svobodu myšlení a právo na vzdělání. Po jednom respondentovi (4,3 %) získalo právo na život, právo na státní pomoc a právo na ochranu zdraví.

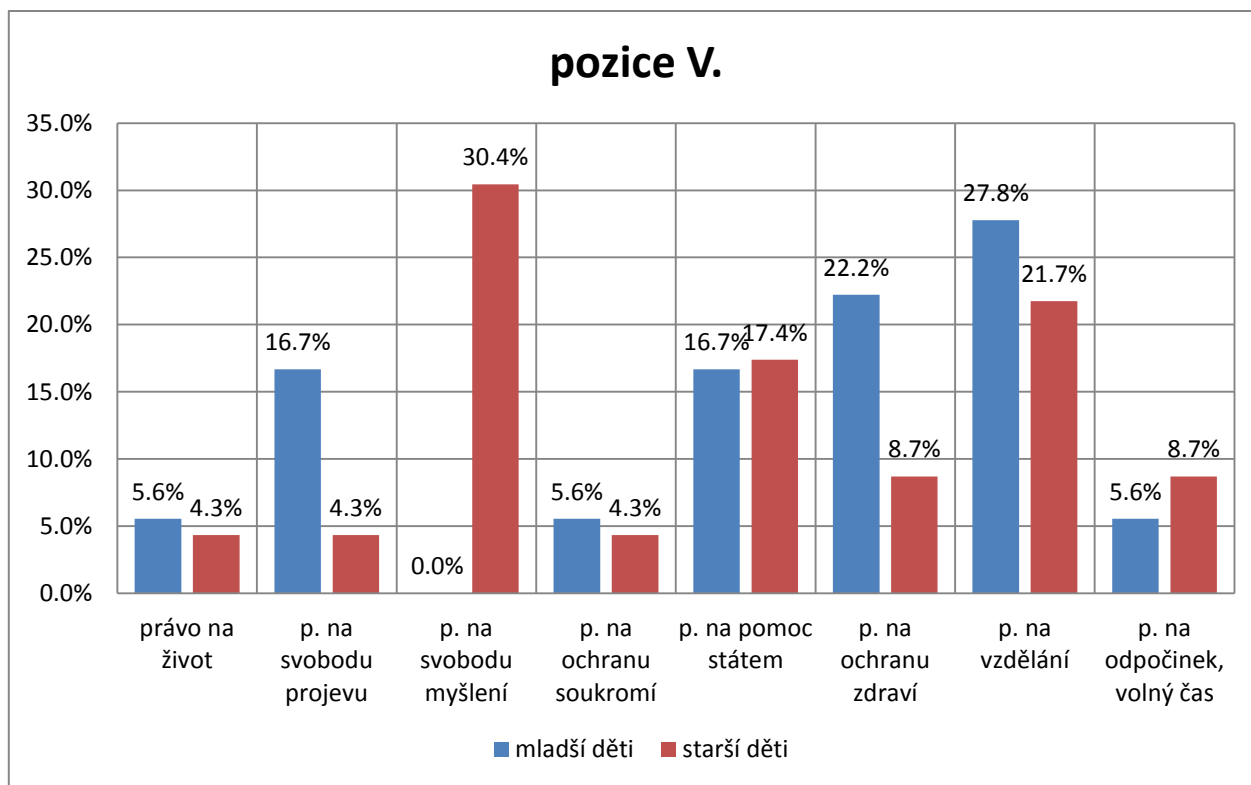
Graf č. 4: Srovnání výsledků obou skupin na čtvrté pozici důležitosti



V mladší skupině na čtvrtou pozici umístilo 6 z 18 respondentů (33,3 %) právo na vzdělání. Po 3 respondentech (16,7 %) získalo právo na odpočinek a volný čas, svoboda myšlení a ochrana soukromí. Dva respondenti (11,1 %) na čtvrtou pozici umístili ochranu zdraví a jeden (5,6 %) státní pomoc.

Na čtvrtou pozici ve starší skupině umístilo po pěti z třidvaceti respondentů (21,7 %) právo na svobodu projevu, právo na pomoc státem, právo na ochranu zdraví, a právo na vzdělání. Dva respondenti (8,7 %) právo na odpočinek a volný čas a 1 respondent (4,3 %) právo na svobodu myšlení.

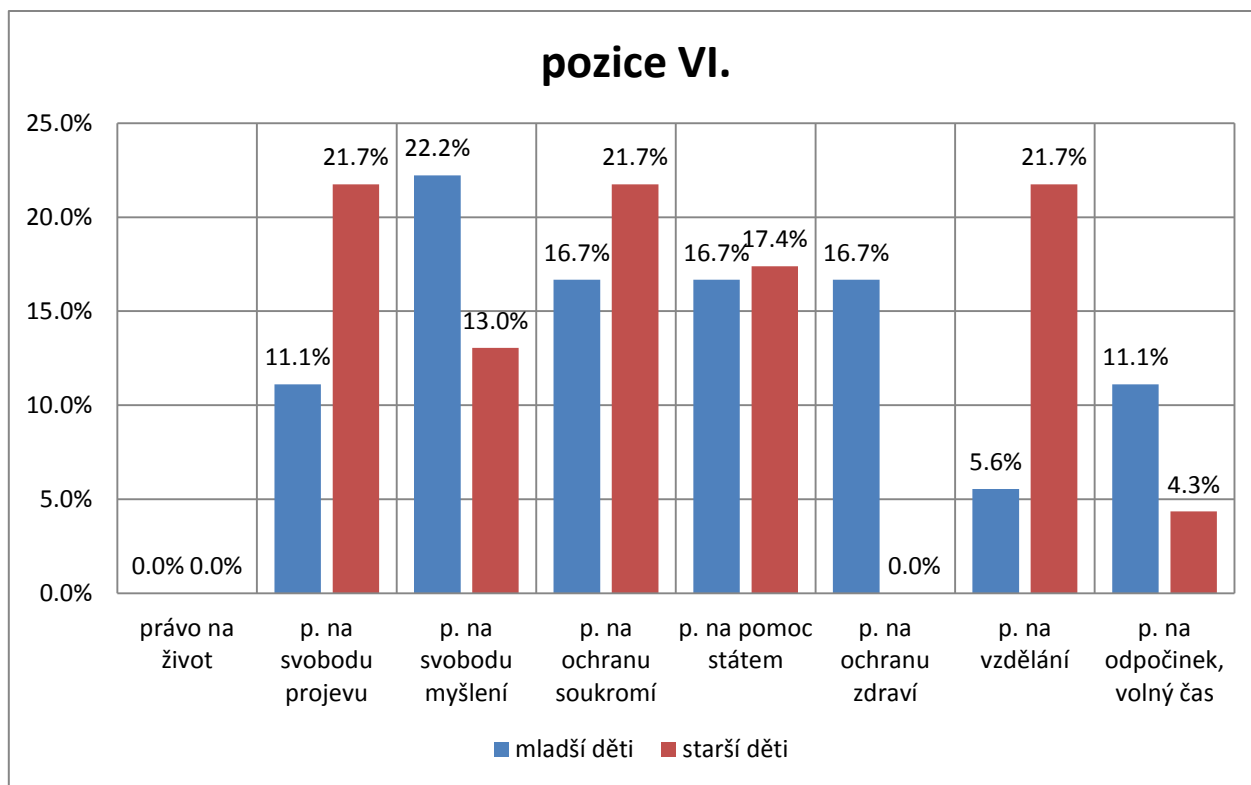
Graf č. 5: Srovnání výsledků obou skupin na páté pozici důležitosti



V mladší skupině na pátou pozici umístilo 5 z 18 respondentů (27,8 %) právo na vzdělání, 4 respondenti (22,2 %) právo na ochranu zdraví, 3 respondenti (16,7 %) svobodu projevu, 3 respondenti (16,7 %) státní pomoc a po jednom respondentovi (5,6 %) získalo právo na život, ochranu soukromí a právo na odpočinek a volný čas.

Ve starší skupině na pátou pozici umístilo 7 z 23 respondentů (30,4 %) právo na svobodu myšlení, 5 respondentů (21,7 %) právo na vzdělání, 4 respondenti (16,7 %) právo na státní pomoc. Po dvou respondentech (8,7 %) obdrželo právo na ochranu zdraví a právo na odpočinek a volný čas. Po jednom respondentovi (4,3 %) na této pozici obdrželo právo na svobodu projevu, ochranu soukromí a právo na život.

Graf č. 6: Srovnání výsledků obou skupin na šesté pozici důležitosti

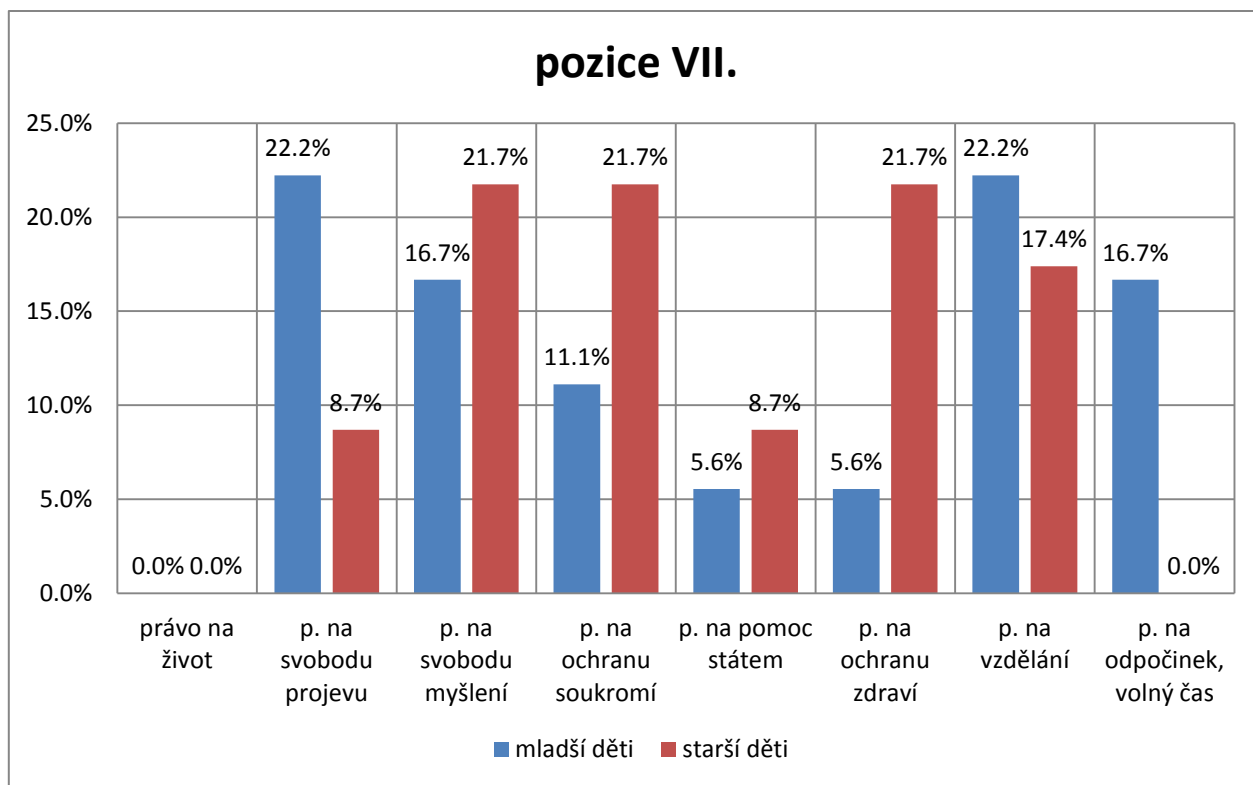


Na šestou pozici umístili v rámci mladší skupiny 4 z 18 respondenti (22,2 %) svobodu myšlení, po třech respondentech (16,7 %) na této pozici získalo právo na ochranu soukromí, právo na státní pomoc a právo na ochranu zdraví. Dva respondenti (11,1 %) na šestou pozici umístili právo na odpočinek a volný čas a stejně tak právo na svobodu projevu. Jeden respondent (5,6 %) označil na tuto pozici právo na vzdělání.

Ve starší skupině na šestou pozici umístilo po pěti z třidvaceti respondentů (21,7 %) právo na ochranu soukromí, právo na svobodu projevu, a právo na vzdělání. Čtyři respondenti (17,4 %) právo na státní pomoc, 3 respondenti (13 %) právo na svobodu myšlení a jeden respondent (4,3 %) právo na odpočinek a volný čas.



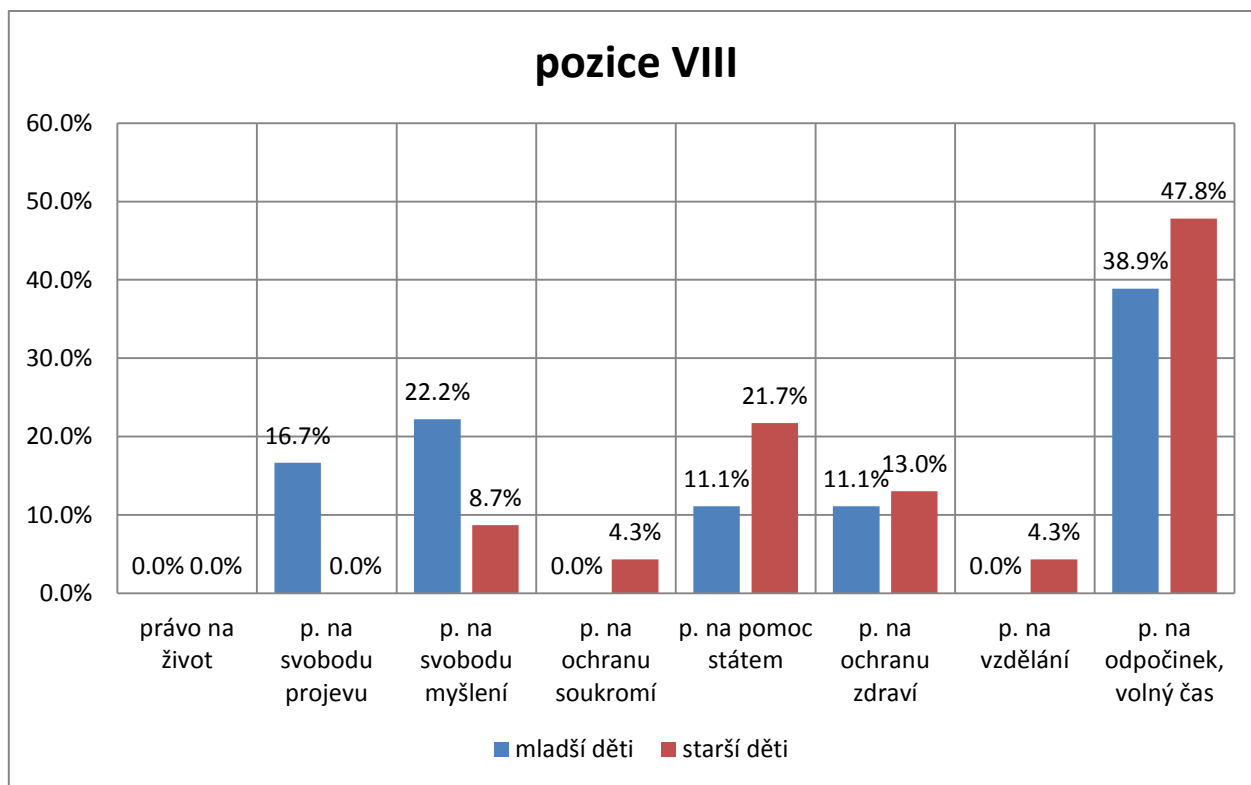
Graf č. 7: Srovnání výsledků obou skupin na sedmé pozici důležitosti



Na sedmou tedy předposlední pozici umístili v mladší skupině 4 z 18 respondentů (22,2 %) svobodu projevu a právo na vzdělání, po třech respondentech (16,7 %) získalo právo na odpočinek a volný čas, a právo na svobodu myšlení. Dva respondenti (11,1 %) na sedmou pozici umístili právo na ochranu soukromí. Jeden respondent (5,6 %) označil na tuto pozici právo na státní pomoc a právo na ochranu zdraví.

Ve starší skupině na sedmou pozici umístilo po pěti z třidvaceti respondentů (21,7 %) právo na ochranu soukromí, právo na svobodu myšlení a právo na ochranu zdraví. Čtyři respondenti (17,4 %) právo na vzdělání a po dvou respondentech (8,7 %) na tomto umístění získalo právo na svobodu projevu a právo na státní pomoc.

Graf č. 8: Srovnání výsledků obou skupin na osmé pozici důležitosti



V rámci mladší skupiny, na poslední, tedy osmou pozici, umístilo 7 z 18 respondentů (38,9 %) právo na odpočinek a volný čas, 4 respondenti (22,2 %) právo na svobodu myšlení, po třech respondentech (17 %) získalo právo na svobodu projevu a 2 respondenti (11,1 %) umístili na poslední pozici právo na ochranu zdraví a právo na pomoc státem.

V rámci starší skupiny na poslední pozici umístilo 11 z 23 respondentů (47,8 %) právo na odpočinek a volný čas, 5 respondentů (21,7 %) právo na státní pomoc, 3 respondenti (13 %) právo na ochranu zdraví, dva respondenti (8,7 %) právo na svobodu myšlení a po jednom respondentovi (4,3 %) získalo právo na vzdělání a právo na ochranu soukromí.

### Komentář ke grafickému znázornění uzavřené části dotazníku

V Některých případech je zajímavé se na grafy k jednotlivým pozicím více zaměřit a informace rozebrat podrobněji. Z grafů je celkově dobře vidět, že odpovědi týkající se hlediska důležitosti práv byly velmi různorodé a v některých případech byly procentuální rozdíly zanedbatelné.

Z grafu číslo 2 je již jasně vidět názorová pluralita obou skupin respondentů. Velmi zajímavý údaj, který autor nedokáže uspokojivě vysvětlit je, že na druhém místě v hodnotovém žebříčku se u starších respondentů nejčastěji vyskytlo právo na ochranu zdraví, přičemž v celkovém vyhodnocení skončilo až na čtvrtém místě. Znamená to tedy, že toto právo získalo vícero umístění na nižších pozicích a tím se jeho celkové skóre vyrovnalo. Autor předpokládá, že tento fakt potvrzuje účinné zapojení výchovy ke zdraví do osnov vyššího stupně základních škol, nicméně autor nemá údaje o tom, do jaké míry se tomuto tématu v konkrétní třídě věnovala pozornost. U mladších dětí bylo na druhém místě nejčastěji zmíněno právo na ochranu soukromí, což odpovídá i celkovému vyhodnocení. Jediné právo, které v mladší skupině nebylo na první ani druhé pozici vůbec zmíněno, je právo na odpočinek a volný čas. Ve starší skupině jej jak na první tak na druhé místo několik respondentů přiřadilo, mohli bychom tedy usuzovat, že starší žáci mají více povinností a proto si svého volného času lépe váží.

Graf číslo 5 je unikátní v několika ohledech. U starších respondentů bylo nejčastěji na této pozici zmíněno právo na svobodu myšlení (což se shoduje i s celkovým vyhodnocením), je to jeden z nejvíce kontrastních výsledků v porovnávání skupin protože starší toto právo zmínili ve 30.4% kdežto mladší ho zde neuvodli ani jednou. Přestože v celkovém vyhodnocení u starší skupiny dostalo právo na vzdělání a právo na svobodu myšlení a náboženského vyznání stejný počet bodů a dělí se tedy o 5. a 6. místo, ze samostatného vyhodnocení jednotlivých grafů vychází svoboda myšlení o něco lépe. Mladší skupina na pátou pozici nejčastěji přiřadila právo na vzdělání, což se v jejich případě opět shoduje s celkovým vyhodnocením.

Graf číslo 6 a 7 poukazují na poměrně velkou názorovou pluralitu v obou skupinách. Autor se domnívá, že respondenti snadno roztřídili první a poslední pozice, nicméně o prostřední a zvláště pak šesté a sedmé pozici bylo pro respondenty těžké rozhodnout. Neboť jim zbývala práva, ke kterým pravděpodobně neměli žádný vztah a tak bylo těžké je ohodnotit. Poukazuje na to fakt, že jsou zde zmíněna všechna práva krom práva na život a všechna mají zastoupení do 22%. Jsou tu dvě zajímavé výjimky. U starší skupiny nebyla ochrana zdraví ani jednou zmíněna na šesté pozici a stejně tak právo na odpočinek a volný čas se nevyskytlo na sedmé.

Z podrobnějšího rozebrání grafů se dá vyčíst, že mladší skupina respondentů odpovídala více jednotně. Ve starší skupině bylo rozmístění zřetelně diverzifikovanější.

#### 5.4.4 Celkové vyhodnocení uzavřené části dotazníku

U každé otázky autor vyhodnotil, kolikrát se objevila na dané pozici důležitosti. Každá příčka důležitosti byla ohodnocena počtem bodů rovnající se jejímu umístění (IV pozice = 4 body). U jednotlivých práv autor zhodnotil násobky umístění na různých pozicích důležitosti a celkový výsledek sečetl. Čím menší byl celkový součet, tím bylo konkrétní právo v očích dětí váženější.

Například u práva číslo 2, tedy práva na svobodu projevu a svobodný přístup k informacím, proběhl výpočet následovně:  $(0*1$  (ani jednou nebylo označeno na první pozici)  $+ 3*2$  (třikrát bylo označeno na druhé pozici atd.)  $+ 3*3 + 0*4 + 3*5 + 2*6 + 4*7 + 3*8) = 94$ .

Celkové pořadí, seřazeno podle hodnocení dětí, dopadlo následovně:

#### Celkové vyhodnocení mladší skupina

Právo na život a na ochranu před násilím ponižováním a vykořisťováním = **27 bodů**

Právo na ochranu soukromí = **67 bodů**

Právo na zajištění pomoci poskytované státem, pokud je dítě zbaveno rodinného prostředí = **77 bodů**

Právo na ochranu zdraví a využívání zdravotnických zařízení = **84 bodů**

Právo na vzdělání = **88 bodů**

Svoboda projevu a svobodný přístup k informacím = **94 bodů**

Svoboda myšlení a náboženského vyznání = **99 bodů**

Právo na odpočinek a volný čas = **112 bodů**

#### Celkové vyhodnocení starší skupina

Výpočet probíhal stejně jako u mladší skupiny dětí, stále tedy platí, že čím méně bodů právo v konečném součtu získalo, tím bylo v očích dětí důležitější.

Právo na život a na ochranu před násilím ponižováním a vykořisťováním = **30 bodů**

Svoboda projevu a svobodný přístup k informacím = **96 bodů**

Právo na ochranu soukromí = **104 bodů**

Právo na ochranu zdraví a využívání zdravotnických zařízení = **106 bodů**

Svoboda myšlení a náboženského vyznání = **119 bodů**

Právo na vzdělání = **119 bodů**

Právo na zajištění pomoci poskytované státem, pokud je dítě zbaveno rodinného prostředí = **125 bodů**

Právo na odpočinek a volný čas = **129 bodů**

Co se týče celkového vyhodnocení, je zde nutné podotknout, že na základě systému vyhodnocení odpovědí, se nevyskytly vždy signifikantní rozdíly. Konkrétně u mladší skupiny respondentů je jasně daná hranice mezi prvním (27 bodů) a druhým (67 bodů) právem, kdy je dělí rozdíl čtyřiceti bodů, mezi druhým a třetím (77 bodů) právem je rozdíl deseti bodů, což se stále dá považovat za měřitelný výsledek. Problém nastává v prostřední části, kdy třetí a čtvrté (84 bodů) právo dělí pouze čtyři body, a stejně tak čtvrté a páté (88 bodů). Mezi pátým a šestým (94 bodů) je rozdíl pouze 6 bodů a šesté a sedmé (99 bodů) dělí jen čtyři body. Další signifikantní rozdíl vidíme až na poslední příčce, kdy mezi sedmým a osmým (112 bodů) právem je rozdíl třinácti bodů. Rozestupy mezi třetím a sedmým právem jsou tedy prakticky zanedbatelné a odkazuje to na velkou názorovou diverzitu. Tento výsledek také vyplývá ze samé podstaty úmluvy o právech dítěte, protože všechna práva zmíněná v úmluvě jsou esenciální a je těžké objektivně určit, zda mají některá větší váhu než ostatní.

U starší skupiny, se vyskytly podobné, nebo dokonce ještě menší rozestupy mezi rozmístěním práv dle důležitosti. Největší a de facto jediný relevantní rozdíl v počtu bodů se vyskytl mezi první a druhou pozicí, jež činil 66 bodů. Kdy první právo získalo 30 bodů a druhé 96 bodů, ostatní práva pak byla rozřazena v rozmezí od 104 do 129 bodů, postoje starších dětí byly tedy velmi různorodé a potvrzuje to zmíněnou rovnocennost všech práv vyskytujících se v Úmluvě o právech dítěte.

## 5.5 Diskuze a komparace výsledků

Autor se rozhodl výsledky uspořádat do jednoho celku a v rámci diskuze seřadit data z výsledků podle pořadí, v jakém jsou jednotlivá práva a doplňující otázky uvedeny v dotazníkovém šetření.

**Právo na život a ochranu před násilím, ponižováním a vykořisťováním** se u obou skupin vyskytlo v celkovém vyhodnocení na prvním místě. Je to celkem logický a očekávaný výsledek, je vidět, že obě věkové skupiny dětí si uvědomují hodnotu ochrany svého života a jeho vnější nedotknutelnosti.

**Právo na svobodu projevu** a svobodný přístup k informacím vyzdvihla starší skupina dětí na druhé místo. Toto rozhodnutí může vyplývat ze současné společenské situace, kdy se neustále v médiích připomínají zločiny a stinné stránky minulého totalitního režimu a právě svoboda projevu a přístupu k informacím a domnělá rovnost příležitostí se pokládá za zlatý hřeb současného společenského uspořádání. Navíc v době průzkumu byla opět napjatá situace mezi Severní a Jižní Koreou, což mediální tlak na respondenty ještě zesílilo.

Naopak mladší skupina právo na svobodu projevu a svobodný přístup k informacím umístila až na šestou pozici. Děti v mladším školním věku ještě nemají potřebné znalosti a zkušenosti posoudit hodnotu zmíněného práva v celospolečenském kontextu, navíc často práva hodnotily jen s ohledem na svoje potřeby.

U první otevřené otázky: „*Proč je důležitá svoboda projevu?*“, se u mladších dětí částečně projevil nedostatek aplikace abstraktního myšlení. Čtvrtina dětí vztahovala otázku jasně ke své osobě a tak jejich odpověď vyzněla ve smyslu: „Aby se ostatní mohli zařídit dle mých potřeb“. Většina dětí z mladší skupiny (42,1 %) se však se svou odpovědí shodovala se starší skupinou, protože nejčastější odpověď v mladší skupině byla: „abychom mohli vyjádřit svůj názor“ ve starší skupině 53,9 % respondentů uvedlo, že svoboda projevu je důležitá pro vyjádření svého postoje a jeho následné konfrontace se stanovisky ostatních. Je tedy zřejmé, že obě skupiny pochopily konkrétní význam práva.

Z odpovědí na druhou otázku (*Ptají se tě rodiče na názor a zohledňují ho?*) vyplývá, že vůbec žádný ohled na názor dětí nebere pouze 5,3 % rodičů u mladší skupiny. U starší skupiny se paradoxně objevilo více negativních odpovědí tj. 19,2 %, na druhou stranu starší respondenti jsou ke svým rodičům více kritičtí a tak mohly být odpovědi spíše emočně zabarvené. Autor se touto

otázkou zabýval v rámci starší skupiny podrobněji. U jednotlivých dotazníků byly zkoumány individuální vztahy mezi touto otázkou a celkovým zařazením práva na svobodu projevu a svobodný přístup k informacím do tabulky důležitosti. Bylo zjištěno, že respondenti, kteří nemohli dostatečně vyjádřit svůj názor, až na jeden případ neumístili svobodu projevu níže než na čtvrtou pozici. V průměru se u nich vyskytovalo toto právo na 3. pozici (pokud nepočítáme do průměru jednou zmíněnou sedmou příčku, jinak se posune celková průměrná hodnota na čtvrtou pozici). Respondenti, kteří udali, že rodiče berou ohled na jejich názor, umístili průměrně právo na svobodu projevu mezi čtvrtou a pátou pozici (průměr 4.5), nepřikládali mu tedy takovou důležitost a pravděpodobně mohli mít i menší nároky na vlastní projev a participaci v rodinném kruhu.

U třetí otázky, která se vztahovala k právu na svobodu projevu („*Myslíš, že někde ve světě neplatí svoboda projevu?*“) se rozdíl v odpovědích projevil například v tom, že 21,1 % mladších dětí nevědělo o žádném místě, kde by nebylo možné se svobodně vyjádřit. Dále 15,8 % dětí uvedlo, že v komunistických státech, což jistě poukazuje na všímavost dětí k médiím, popřípadě k názorům rodičů, protože o komunismu se ve škole ještě oficiálně neučily. Starší skupina byla opět konkrétnější a státy přímo vyjmenovala, mezi nejčastějšími se vyskytla severní Korea a Čína. Je možné, že severní Korea byla zmíněna tolikrát, protože v době výzkumu probíhala další krize mezi severem a jihem Korejského poloostrova a konflikt byl středem mediální pozornosti.

**Právo na svobodu myšlení a náboženského vyznání** starší skupina umístila v celkovém vyhodnocení shodně na pátou a šestou pozici, respondenti si byli vědomi a oceňovali důležitost názorové plurality. Mladší skupina právo umístila až na pozici sedmou, tedy předposlední. Je možné, že mladší skupina toto právo nedokázala správně uchopit, protože je k tomu zapotřebí rozvinuté abstraktní myšlení. Navíc celkově náboženské vyznání, není v České republice moc produktivní téma, většina dětí pravděpodobně pocházela z ateistických rodin.

Autor se domníval, že práva na svobodu projevu a svobodný přístup k informacím a svobodu myšlení a náboženského vyznání, budou v celkovém hodnocení zařazena za sebou, protože se jedná o dvě hodnotově velmi blízké náležitosti. Tento předpoklad se potvrdil u mladší skupiny respondentů, kde v celkovém vyhodnocení obsadilo právo na svobodu projevu šesté a právo na svobodu myšlení sedmé místo.

**Právo na ochranu soukromí** umístila Starší skupina na třetí pozici v celkovém vyhodnocení, což koresponduje s adolescentním obdobím osamostatňování se.

Mladší skupina dětí celkově uvedla právo na ochranu soukromí dokonce na druhém místě. Autor se domnívá, že se dětem v mladším školním věku dostává méně soukromí a svobody rozhodování, než by si samy představovaly. Děti se ještě nedokáží uvědomit zodpovědnost, co přichází ruku v ruce se svobodou a už vůbec neumí reflektovat rodičovskou a právní odpovědnost, kterou za ně rodiče nesou. Vidina své samostatné existence je pro ně pochopitelně velmi lákavá.

Na čtvrtou otázku („*Co všechno myslíš, že patří do tvého soukromí?*“) se odpovědi dvou skupin lišily především v míře konkrétnosti údajů. Mladší skupina do svého soukromí nejčastěji zařadila elektronickou komunikaci a hned po ní kupodivu následovaly dopisy, autor se domnívá, že se mohlo jednat o psaníčka ve třídě, protože klasické dopisy jako soukromá komunikace, jsou dnes již vzácností. Starší skupina nejčastěji zmiňovala osobní věci, vztahy, pocity a myšlenky. Tyto více abstraktní pojmy se v první skupině prakticky nevyskytly. Menší děti jsou více materiálně založené, starší respondenti navíc ve svém věku vztahy s vrstevníky staví obvykle na vrchol žebříčku důležitosti.

Dále byla pro starší skupinu zařazena otázka: „*Jak si hlídáš svoje soukromí na internetu?*“. Tato otázka byla zařazena hlavně pro to, aby se respondenti nad tímto tématem zamysleli. Je vidět, že 50 % respondentů téma pochopilo dle autora, správně. Neboť uvedli, že nezveřejňují osobní informace, což je z hlediska internetového soukromí velmi důležité.

Z odpovědí na pátou otázku („*Berou rodiče ohled na tvoje soukromí?*“) vyplývá, že děti v mladším věku jsou více spokojené se svým soukromím. Potřeba soukromí samozřejmě s věkem roste a ne všichni rodiče jsou schopni potřebám svých dětí vyhovět. Autor se rozhodl tuto otázku prozkoumat více do hloubky a ověřit individuální postoje v rámci jednotlivých dotazníků. U mladší skupiny bylo zjištěno, že děti, které udaly, že rodiče neberou ohled na jejich soukromí, nehodnotí právo na ochranu soukromí jako důležité v celkovém žebříčku hodnocení. Naopak u starší skupiny byl zjištěn poměrně zásadní rozdíl. Zatímco respondenti co byli spokojeni s mírou poskytovaného soukromí, dávali právo na ochranu soukromí průměrně na pátou pozici. Respondenti, co označili svoje soukromí za nedostačující, řadili právo na ochranu soukromí



průměrně o 2 příčky výše, tedy na třetí pozici, která zároveň odpovídá i celkovému vyhodnocení dotazníku.

**Právo na zajištění pomoci poskytované státem** tvořilo v rámci porovnání obou skupin největší názorovou propast. Mladší děti toto právo v celkovém vyhodnocení zařadily na třetí pozici. Přičemž starší skupina toto právo dosadila až na předposlední, tedy sedmou pozici. Mladší děti jsou více fixované na svoji rodinu a rodinné prostředí, tudíž pokládají možnou ztrátu rodiny za velké nebezpečí. Starší respondenti se naopak nacházejí ve věku, kdy se chtějí z rodinných kruhů co nejvíce uvolnit a osamostatnit se, navíc jim obvykle nechybí sebevědomí, které přirozeně utvrzuje víru ve vlastní schopnosti a tak pochopitelně staví potenciální pomoc státem na druhou kolej.

**Právo na ochranu zdraví a využívání zdravotnických zařízení**, se v obou skupinách vyskytlo na čtvrté, tedy prostřední pozici. Čtvrtá pozice se dá považovat za vcelku neutrální, obě skupiny si byly vědomy nutnosti a důležitosti státem hrazené zdravotní péče a k tomuto právu pravděpodobně neměly žádný emocionální vztah jako např. k právu na ochranu soukromí.

Autor předpokládal podobné umístění práva na zajištění ochrany a pomoci poskytované státem, pokud je dítě zbaveno rodinného prostředí a práva na ochranu zdraví a využívání zdravotnických zařízení, protože se v obou případech jedná o druh pomoci přímo poskytované státem, která je konkrétní a jasně vymezená. Tento předpoklad se potvrdil u mladší skupiny, kde zmíněná práva obsadila třetí a čtvrté místo. Autor se domnívá, že jeden z faktorů vysokého umístění v mladší skupině je právě vysoká míra konkrétnosti obou práv, děti si snadno dokázaly představit, co se pod danými položkami skrývá a k čemu jim mohou být nápomocné. U starší skupiny se však tato domněnka nepotvrdila.

**Právo na vzdělání** Starší skupina přiřadila shodně na pátou a šestou pozici. Dle autorova názoru to reflektuje jejich nespokojenost se vzdělávacím systémem a v některých případech negativní zkušenosti s pedagogy, které byly zmíněny i v otevřené části dotazníku. (např. nemožnost vyjádřit svůj názor bez ohledu na potenciální negativní reakci učitele). Navíc z výzkumů PISA vyplývá, že žáci v České republice nejsou spokojeni se současným školním klimatem.

Mladší skupina zmíněné právo umístila na pozici pátou, což jak se zdá reflektuje celý postoj skupiny ke vzdělání a nejen ke konkrétnímu právu. Ukazuje se tedy, že vzdělání staví výše než

starší skupina. Pravděpodobně jsou stále více motivováni k učení a nemají negativní postoj k často zdánlivě málo praktické výuce v českém školství.

Výsledky šesté otevřené otázky („*K čemu slouží vzdělání?*“) prozrazují, že čtvrtina dětí v obou věkových kategoriích se domnívá, že nám vzdělání slouží hlavně k získání lepšího zaměstnání. Třetina dětí opět z obou věkových skupin si myslí, že vzdělání slouží k získání vědomostí. Je velmi zajímavé, že u této otázky se odpovědi u rozdílných věkových skupin lišily pouze formou a nikoliv obsahem a i procentuální zastoupení odpovědí bylo podobné. Další položka se signifikantním obsazením u obou skupin, zastupovala názor, že vzdělání slouží především k úspěchu ve společnosti. Je zde nutné podotknout, že hlavní rozdíl mezi respondenty byl, že čtvrtina z mladší skupiny tuto otázku nevyplnila.

Sedmá otázka se velmi podobala předchozí šesté („*Proč je vzdělání důležité?*“), a tak i odpovědi byly téměř totožné. Je zvláštní, že dvě nejčastější odpovědi si prohodily svoje umístění. V obou skupinách děti na otázku: „Proč je důležité vzdělání?“, uvedly na první místo „pro lepší zaměstnání“. A na druhé místo „kvůli vědomostem“, což je výsledek opačný předchozí otázce. Nicméně 40 % respondentů v obou skupinách otázku nevyplnilo (resp. ve starší skupině 34,6 %) pravděpodobně právě kvůli záměnnosti s otázkou číslo 6, jejíž výsledky se tedy dají prohlásit za legitimnější.

**Právo na odpočinek a volný čas** obě skupiny shodně dosadily na osmou pozici. Ve svém životním období, mají totiž mnoho volného času a tak toto svoje právo berou jako samozřejmost.

## 5.6 Závěr praktické části bakalářské práce

V rámci dotazníkového šetření byly zodpovězeny všechny výzkumné otázky a také byly splněny všechny hlavní i dílčí cíle bakalářské práce. Zpracování výzkumných dat bylo pro autora nejsložitější ale také nejzajímavější částí práce. Na základě výsledků praktické části práce autor došel k několika doporučením, která se týkají výuky dětských práv u obou věkových skupin.

- Dětem v obou věkových skupinách by měl být lépe vysvětlen význam práva na vzdělání, a vzdělání samotného. Pochopení vzdělání jako prostředku, který neslouží pouze k získání lepší pozice na trhu práce. Je nutné vysvětlit, že vzdělání je nástroj pro rozvoj osobnosti

jedinice a cesta pro lepší společnost. Vyučované předměty by měly v tomto směru více reflektovat realitu, ve které se žák pohybuje a často používat praktické příklady.

- Téma lidských práv a jejich význam a společenský kontext by měl být probírán důkladněji, aby si žáci uvědomili, že dodržování lidských práv v mnoha státech není samozřejmostí. Ke stejnému názoru došel i Výbor pro práva dítěte a předkládá toto doporučení pro Českou republiku ve své hodnotící zprávě.<sup>37</sup>
- Autor se domnívá, že v rámci základů společenských věd by měla být zařazena i mediální výchova. Aby žáci dokázali lépe třídit informace a naučili se uvažovat kriticky a bránit se tak informačnímu tlaku.

---

<sup>37</sup> Úmluva o právech dítěte: Vláda České republiky. [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/r/p/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/umluva-o-pravech-ditete-42656/>

## Závěr

Práce se pokouší o pedocentrický přístup svým zaměřením na osobní postoje respondentů. Výuka lidských a potažmo dětských práv je standartní součástí předmětu základy společenských věd resp. Občanské výchovy, diskuze a hlubší rozebrání a zamyšlení se nad touto problematikou však ve škole často chybí. Podobný dotazník jako předkládá tato bakalářská práce, by mohl sloužit i jako doplněk výuky k danému tématu. Obsah a didaktika výuky v oboru dětských práv se neustále vyvíjí, což není překvapivé, jelikož jde o relativně nové výukové téma zvláště pak v České republice, kde celý právní systém i učební osnovy prošly po revoluci zásadními změnami. Proto je zde volný prostor pro nové didaktické postupy, navíc učitel může z vyhodnocení dotazníku vyčíst, zda a jakým způsobem studenti danou látku pochopili a výuka se tak stává interaktivnější.

Z hlediska struktury se práce v úvodu snaží představit stručnou historii dětských práv, vysvětluje význam a vznik Úmluvy o právech dítěte a představuje vybrané celosvětové a české organizace chránící dětská práva. Autor v rámci sepisování stručné historie čerpal z anglických zdrojů, které si sám přeložil. V praktické části je vyhodnoceno dotazníkové šetření, z něhož jsou v diskuzi vyvedeny závěry.

Výsledky dotazníkového šetření odpověděly na stanovené výzkumné otázky. Rozdílné odpovědi u dvou věkových kategorií se ukázaly jako zajímavý výzkumný materiál. Z tohoto hlediska se zdá být práce poměrně přínosná. Pro větší přesnost šetření by v budoucnu mohl proběhnout podobný výzkum s větším počtem respondentů.

## Seznam použitých informačních zdrojů

BLANCHFIELD, L. *The United Nation Convention on the Rights of the Child*. Congressional Research Service. 2013,18s.

HANUŠOVÁ, J. *Úmluva o právech dítěte – její význam, základní principy, problematické otázky*. In: Rukovet pro poskytovatele a zadavatele sociálních služeb v oblasti problematiky dětí a mládeže. České Budějovice: JU Zdravotně sociální fakulta, 2008. s. 28 – 38. ISBN 978-80-7394-064-5.

HEJLOVÁ, Helena. *Práva dítěte ve vzdělávání - výzva pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010, 163 s. ISBN 978-80-7290-468-6.

KOBLOVÁ, Soňa a Věra MIŠURCOVÁ. *Práva dítěte v dokumentech*. [1. vyd.]. Praha: Themis, nakladatelství MV, 1998, 93 s.

KORCZAK, Janusz. *Jak milovat dítě: internát a Domov sirotků*. Vybrané kapitoly z díla polského lékaře a vychovatele Janusze Korczaka. Praha: Eliška Kosová, 2012, 184 s. ISBN 978-80-905124-4-3.

LANGMEIER, J a D KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie.3. přepr. vyd.* Praha: Grada, 1998, 343 s.

LIGA LIDSKÝCH PRÁV. *Liga lidských práv* [online]. [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://llp.cz/>

NADACE NAŠE DÍTĚ. *Historie nadace. Nadace naše dítě* [online]. [cit. 2014-02-19]. Dostupné z: [http://www.nasedite.cz/cs/historie\\_nadace](http://www.nasedite.cz/cs/historie_nadace)

NOVOTNÁ-DĚDEČKOVÁ, Jiřina, Marie HRADEČNÁ a Helena HEJLOVÁ. *Práce učitele s právy dítěte*. 1. vyd. Praha: Středisko vědeckých informací Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, 1996, 41 s. ISBN 80-86039-16-1.

Nodl, M. *Dvě tváře dětství. Dějiny a současnost, kulturně historická revue* [online]. [cit. 2014-15-2]. Dostupné z: <http://dejinyasoucasnost.cz/archiv/2006/1/dve-tvare-detstvi/>

Save the Children. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2014-02-07]. Dostupné z: [http://en.wikipedia.org/wiki/Save\\_the\\_Children](http://en.wikipedia.org/wiki/Save_the_Children)

Školky nesmí nutit děti spát, rodiče si mohou stěžovat na inspekci. *IDNES* [online]. Brno: [s.n.], 2001 [cit. 2014-02-19]. Dostupné z: [http://zpravy.idnes.cz/nutit-deti-ve-skolce-spat-je-nepripustne-ff6-/domaci.aspx?c=A130924\\_120331\\_domaci\\_vez](http://zpravy.idnes.cz/nutit-deti-ve-skolce-spat-je-nepripustne-ff6-/domaci.aspx?c=A130924_120331_domaci_vez)

Timeline of young people's rights in the United Kingdom. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2014-02-14]. Dostupné z: [http://en.wikipedia.org/wiki/Timeline\\_of\\_children%27s\\_rights\\_in\\_the\\_United\\_Kingdom](http://en.wikipedia.org/wiki/Timeline_of_children%27s_rights_in_the_United_Kingdom)

UNICEF. O nás. *UNICEF: Česká Republika* [online]. 2004 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://www.unicef.cz/o-nas>

Úmluva o právech dítěte: Vláda České republiky. [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rlp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/umluva-o-pravech-ditete-42656/>

*Vláda České republiky: Úmluva o právech dítěte* [online]. [cit. 2014-02-18]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rlp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/umluva-o-pravech-ditete-42656/>

Zákon č. 89/2012 sb., Občanský zákoník v platném a účinném znění

## **Seznam příloh**

Příloha č. 1: Vzor dotazníku.

Příloha č. 2: Ukázka vyplněného dotazníku

Příloha č. 3: Původní odpovědi respondentů v otevřené části dotazníku a jejich rozdělení do skupin.

## Příloha č. 1: Vzor dotazníku

### A) Dotazník pro starší respondenty

#### Dotazník o dětských právech

autor: Jan Juříček

muž/ žena (zakroužkuj)      VĚK:

Na základě úmluvy o právech dítěte, kterou Česká republika podepsala, má každé dítě a mladistvý do 18 let svoje základní práva. Tento dotazník by vás s nimi měl v krátkosti seznámit. Obsahuje několik doplňujících otázek, které budou použity v mé bakalářské práci. Dotazník je anonymní. Děkuji za vyplnění.

**PRÁVO ČÍSLO 1:      Právo na život a na ochranu před násilím, ponižováním a vykořisťováním.**

**PRÁVO ČÍSLO 2:      Svoboda projevu a svobodný přístup k informacím.**

**Otázka:** Proč je důležitá svoboda projevu?

**Otázka:** Ptají se tě rodiče na názor a zohledňují ho? Např. při výběru školy, trávení volného času atp.

**Otázka:** Kde ve světě neplatí svoboda projevu a lidé mají omezený nebo žádný přístup k informacím?



**PRÁVO ČÍSLO 3: Svoboda myšlení a náboženského vyznání.**

**PRÁVO ČÍSLO 4: Právo na ochranu soukromí.**

**Otázka:** Co všechno myslíš, že patří do tvého soukromí?

**Otázka:** Jak si hlídáš svoje soukromí na internetu?

**Otázka:** Berou rodiče ohled na tvoje soukromí?

**PRÁVO ČÍSLO 5: Právo na zajištění ochrany a pomoci poskytované státem, pokud je dítě zbaveno rodinného prostředí.**

**PRÁVO ČÍSLO 6: Právo na ochranu zdraví a využívání zdravotnických zařízení.**

**PRÁVO ČÍSLO 7: Právo na vzdělání.**

**Otázka:** K čemu myslíš, že nám slouží vzdělání?

**Otázka:** A proč je důležité?

**PRÁVO ČÍSLO 8: Právo na odpočinek a volný čas.**

V poslední části dotazníku bych se rád dozvěděl váš názor ohledně důležitosti výše zmíněných práv. Seřadte prosím na volné řádky na konci stránky práva podle toho, které si myslíte, že je nejdůležitější, až po to nejméně důležité. Tedy do sloupečku „vaše hodnocení“ vždy napište číslo daného práva. Např. pokud se domníváte, že nejdůležitější je právo na vzdělání, vepíšete do první kolonky sedmičku a tak dále.

číslo	název	vaše hodnocení
Právo 1	Právo na život, ochrana před násilím	
Právo 2	Svoboda projevu, svobodný přístup k informacím	
Právo 3	Svoboda myšlení, náboženského vyznání	
Právo 4	Právo na ochranu soukromí	
Právo 5	Právo na ochranu a pomoc od státu pro děti bez rodiny	
Právo 6	Právo na ochranu zdraví	
Právo 7	Právo na vzdělání	
Právo 8	Právo na odpočinek a volný čas	

Děkuji za spolupráci, zde je prostor pro vaše náměty a připomínky.

## B) Dotazník pro mladší skupinu respondentů.

KLUK / HOLKA (zakroužkuj)

VĚK:

Každé dítě má svoje práva a povinnosti. Vypsal jsem tady nějaká Tvoje práva. Nejdříve si je všechny dobře přečti, abys jim správně porozuměl. U některých práv jsou navíc speciální otázky, zkus si zahrát na myslitele a napsat na ně pěknou odpověď.

**Právo číslo1: Právo na život a na ochranu před násilím, ponižováním a vykořisťováním.**

Tvůj život je to nejcennější co máš, je důležité, aby Tě společnost chránila před různým nebezpečím, dokud to nezvládneš sám.

**Právo číslo2: Svoboda projevu a svobodný přístup k informacím.**

Můžeš si myslet a říkat a číst co se Ti líbí, co máš rád.

Proč je důležité smět říkat, co chceme?

Ptají se Tě rodiče na názor, nechávají Tě rozhodovat, třeba na jaký tábor půjdeš?

Myslíš, že někde ve světě tohle právo neplatí a lidé si nemohou myslet a říkat co chtějí, kde?

**Právo číslo3: Svoboda myšlení a náboženského vyznání.**

Když budeš chtít, můžeš věřit v Boha nebo třeba na Ježíška jak dlouho chceš.

**Právo číslo4: Právo na ochranu soukromí.**

Tvoje smsky nebo dopisy a tajemství Ti nemůže nikdo číst nebo brát.

Co všechno myslíš, že patří do tvého soukromí?

Hlídáš si svoje soukromí na facebooku?

Myslíš, že rodiče berou ohledy na Tvoje soukromí?

**Právo číslo5: Právo na zajištění ochrany a pomoci poskytované státem, pokud je dítě zbaveno rodinného prostředí.**

Pokud bys třeba přišel o rodiče, stát Ti musí zajistit pomoc a ochranu.

**Právo číslo6: Právo na ochranu zdraví a využívání zdravotnických zařízení.**

Když jsi nemocný, můžeš zadarmo jít do nemocnice a dostat léky.

**Právo číslo7: Právo na vzdělání.**

Můžeš si vybrat, do jaké školy chceš chodit a dozvědět se spoustu nových věcí.

K čemu myslíš, že nám slouží vzdělání?

A proč je důležité?

**Právo číslo8: Právo na odpočinek a volný čas.**

Každý si potřebuje někdy odpočinout, mít chvilku volného času a bavit se podle sebe, to Ti nikdo nemůže zakázat

Dříve děti neměly tolik volného času nebo musely dokonce pracovat. Proto bychom si měli volného času vážit a trávit ho smysluplně. Pracuješ někdy doma a pomáháš rodičům?

**Tak a teď si zahrajeme na právníka. Vyzkoušej, jestli by z Tebe mohl být právník a seřad' práva do sloupečku od toho, co si myslíš, že je nejdůležitější právo až po to nejméně důležité. Dávej pozor, jak se rozhodneš, na Tvém rozhodnutí hodně záleží!**

---

---

---

---

---

---

---

---

---

## Příloha č. 2: Ukázka vyplněného dotazníku

Příloha č. 2 zobrazuje naskenovaný vyplněný dotazník.

### Dotazník o dětských právech

autor: Jan Juříček

muž /  žena (zakroužkuj)

VĚK: 14

Na základě úmluvy o právech dítěte, kterou Česká republika podepsala, má každé dítě a mladistvý do 18 let svoje základní práva. Tento dotazník by vás s nimi měl v krátkosti seznámit. Obsahuje několik doplňujících otázek, které budou použity v mé bakalářské práci. Dotazník je anonymní. Děkuji za vyplnění.

**PRÁVO ČÍSLO 1: Právo na život a na ochranu před násilím, ponižováním a vykořisťováním.**

**PRÁVO ČÍSLO 2: Svoboda projevu a svobodný přístup k informacím.**

**Otázka:** Proč je důležitá svoboda projevu?

kvůli svobodě projevu můžeme diskutovat, řešit problémy (třeba politické; vyjádřit neovladatelnost), vůbec nějak komunikovat o lidech, i učít se

**Otázka:** Ptají se tě rodiče na názor a zohledňují ho? Např. při výběru školy, trávení volného času atp.

Ano ptají. Zohledňují ho, ale někdy jsou velmi striktní a chtějí aby chodil se třeba učil, chodil na různé kroužky atd.

**Otázka:** Kde ve světě neplatí svoboda projevu a lidé mají omezený nebo žádný přístup k informacím?

S. Korea

ANONYM

**PRÁVO ČÍSLO 3: Svoboda myšlení a náboženského vyznání.**

**PRÁVO ČÍSLO 4: Právo na ochranu soukromí.**

**Otázka:** Co všechno myslíš, že patří do tvého soukromí?

řecity, myšlenky, data, věci

**Otázka:** Jak si hlídáš svoje soukromí na internetu?

antivirem a trochu opatrnosti

**Otázka:** Berou rodiče ohled na tvoje soukromí?

Ano... někdy trvají natom abych jim něco říkal,  
ale mám právo na své soukromí, takže...

**PRÁVO ČÍSLO 5: Právo na zajištění ochrany a pomoci poskytované státem, pokud je dítě zbaveno rodinného prostředí.**

**PRÁVO ČÍSLO 6: Právo na ochranu zdraví a využívání zdravotnických zařízení.**

**PRÁVO ČÍSLO 7: Právo na vzdělání.**

**Otázka:** K čemu myslíš, že nám slouží vzdělání?

\* Aby jsme měli určité povědomí o všem co se děje, jak co funguje, a aby  
jsem byli připraveni na věci, a práci v budoucnosti.

**Otázka:** A proč je důležité?

protože nás připraví na budoucnost = a měšťtání (= vlastně nám pomůže v rozhodnutí  
co chceme dělat a co nás baví)  
a na řešení různých problémů.

**PRÁVO ČÍSLO 8: Právo na odpočinek a volný čas.**

V poslední části dotazníku bych se rád dozvěděl váš názor ohledně důležitosti výše zmíněných práv. Seřadte prosím na volné řádky na konci stránky práva podle toho, které si myslíte, že je nejdůležitější, až po to nejméně důležité. Tedy do sloupečku „vaše hodnocení“ vždy napište číslo daného práva. Např. pokud se domníváte, že nejdůležitější je právo na vzdělání, vepíšete do první kolonky sedmičku a tak dále.

číslo	název	vaše hodnocení
Právo 1	Právo na život, ochrana před násilím	1
Právo 2	Svoboda projevu, svobodný přístup k informacím	3
Právo 3	Svoboda myšlení, náboženského vyznání	2
Právo 4	Právo na ochranu soukromí	5
Právo 5	Právo na ochranu a pomoc od státu pro děti bez rodiny	7
Právo 6	Právo na ochranu zdraví	4
Právo 7	Právo na vzdělání	6
Právo 8	Právo na odpočinek a volný čas	8

Děkuji za spolupráci, zde je prostor pro vaše náměty a připomínky.



### **Příloha č. 3: Původní odpovědi respondentů v otevřené části dotazníku a jejich rozdělení do skupin.**

V příloze č. 3 je znázorněno, jak autor rozdělil jednotlivé odpovědi na otevřené otázky do tematických skupin a jsou zde vypsány všechny originální odpovědi respondentů.

#### **Proč je důležité smět říkat, co chceme? (mladší skupina)**

Tabulka č. 18: Otázka první: Proč je důležité smět říkat, co chceme? (mladší skupina)

N= 19

<b>věk</b>	<b>chlapec</b>	<b>dívka</b>	<b>Odpověď</b>	<b>celkem</b>	<b>skupina</b>
9		X	Protože něco dostanu a já jsem chtěla něco jiného.	5	Aby ostatní věděli, co chceme a mohli se podle toho zařídit
10		X	Lidé (ostatní) tím poznají jací jsme a co se nám líbí.		
10		X	Aby nám udělaly radost třeba k vánocům.		
11	X		Protože musíme se naučit říci si o něco.		
10	X		Když chceš nějakou věc a řekneš to tak rodiče můžou uvažovat že to koupí.		
12	X		Protože potom třeba může někdo něco změnit.	3	Abychom něco dokázali
11	X		Aby jsme něco dokázali nebo nevím.		
12	X		Aby jsme něco dokázali.		
10	X		Jinak jsme utlačováni.	2	Nebyli bychom jinak svobodní
10		X	Protože kdyby to nešlo nebyli bychom svobodní.		

10	X		Abychom zveřejnili názory které chceme zveřejnit.	8	Abychom mohli vyjádřit svůj názor
10		X	Dáváme najevo jací jsme		
11	X		Abyjsme si řekli co chceme a co ne.		
12	X		Aby jsme se mohli volně vyjádřit.		
10	X		Vyjádřit své názory pro změny.		
11		X	Protože aby to věděli.		
10		X	Abyjsme uměli vyjádřit svůj názor.		
10		X	Abyjsme byli více komunikativní a věděli co chtějí ostatní lidi.		
11		X	-	1	Nevyplnil

### Otázka první: Proč je důležitá svoboda projevu? (starší skupina)

Tabulka č. 19: Otázka první: Proč je důležitá svoboda projevu? (starší skupina)

N= 26

věk	chlapec	dívka	Odpověď	celkem	skupina
15	X		Vždy je důležitý hlas lidu i jedince, kde může vyjádřit svůj názor a ne být ovce co se řídí většinou.	14	Abych mohl vyjádřit svůj názor a konfrontovat ho s názory ostatních.
14		X	Protože je důležité aby lidé mohli zjistit i názory ostatních a samy je říct a mít vlastní.		
14	X		Kvůli svobodě projevu můžeme diskutovat, řešit problémy. (třeba politické, vyjádřit nesouhlas atd.) Vůbec nějak komunikovat s lidmi i		

			učit se.		
14		X	Aby mohl každý vyjádřit svůj názor, tak jak to cítí.		
15		X	Každý člověk má svůj názor, ostatní lidé by ho to měli nechat sdělit.		
15		X	Aby si každý obhájil svůj názor, protože to pro něj může být velmi důležité.		
14	X		Protože každý má právo na svůj názor.		
14	X		Aby každý mohl říct, co si myslí.		
14		X	Protože každý může mít své vlastní názory.		
15		X	Protože je důležité, abych znala názor i ostatních. Popřípadě mi ukáží jiný úhel pohledu svým projevem.		
14	X		Abychom mohli dát najevo svůj názor, přestože když to uděláme ve škole, je to považováno za drzost.		
15	X		Protože každý může říct svůj názor, který se může zohlednit.		
14		X	Měli by znát náš vlastní názor.		
15		X	Aby mohl každý vyjádřit svůj názor.		
15	X		Aby se mohla společnost vzájemně podílet na řešení problémů.		
15	X		Když vyjádříme svůj názor můžeme něco zlepšit. Ve školství dnes bohužel starší učitelé svobodu projevu a názoru přesto neberou . Je to zřejmě dobou, ve které žili.	4	Abychom mohli něco změnit a zlepšit
15	X		Aby jsme mohli vyslovit svůj názor na		

			danou věc, kdyby se nám něco nelíbilo.		
15	X		Kvůli vylepšování práv a zákonů pro napravení nespokojenosti občanů.		
14	X		Aby jsme nebyli závislí jeden na druhém. Ve všem se odlišovali a ve všem měli vlastní názor a myšlenku.	2	Abychom byli nezávislí
14	X		Aby mohl člověk čerpat z více zdrojů, udělat si svůj názor, nebýt ovlivňován.		
14	X		Aby jsme mohli otevřeně mluvit o věcech, o kterých se dříve nechtělo. A mohli říkat své názory.	3	Abychom mohli vyjádřit svůj nesouhlas s danou situací
15		X	Každý by měl mít možnost vyjádřit svůj názor nebo nesouhlas s danou věcí.		
15		X	Já si myslím, že protože by to tu vypadalo jako za předchozích režimů. Každý má právo říct co si myslí, to by člověk mohl mít mozek jako slepice...		
15		X	Protože zákaz svobodného projevu je utlačování práv.	1	Ostatní
13	X		-	2	Nevyplněno
14		X	-		

## Ptají se Tě rodiče na tábor, nechávají tě rozhodovat třeba, na jaký tábor půjdeš? (mladší skupina)

Tabulka č. 20: Ptají se Tě rodiče na tábor, nechávají tě rozhodovat třeba, na jaký tábor půjdeš? (mladší skupina)

N= 19

věk	chlapec	dívka	odpověď	celkem	skupina
11	X		Většinou ano.	3	Většinou ano
10	X		Většinou ano, jsem za to rád.		
11		X	Ano, u velké většiny věcí.		
10		X	Neptají, protože já a ostatní děti mají rodiče poslouchat.	1	Ne
10	X		Někdy ano, někdy ne.	2	Někdy ano, někdy ne
10		X	Tak docela.		
12	X		Ano.	13	Ano
10		X	Ano.		
10	X		Rozhodnu se jak chci.		
10		X	Ano, vždy se mě ptají.		
11	X		Ano, můžu si vybrat.		
12	X		Ano.		
12	X		Ano.		
10	X		Ano, nechávají.		
11		X	Ano.		
9		X	Ano.		
10		X	Ano, pro moji mámu je to důležité.		
11	X		Ano, ptají.		
10		X	Nechávají aby mě to tam bavilo a byla bych šťastná.		

**Otázka druhá: Ptají se tě rodiče na názor a zohledňují ho? Např. při výběru školy, trávení volného času atp. (starší skupina)**

Tabulka č. 21: Ptají se tě rodiče na názor a zohledňují ho? Např. při výběru školy, trávení volného času atp. (starší skupina)

N= 26

věk	chlapec	dívka	Odpověď	celkem	skupina
15	X		Ptají a konzultují se mnou téměř vše. Výběr dovolené, změna doma, investice. Učí mne tak od malička, že je to důležité.	16	Ano
14		X	Ano, vždy.		
14	X		Ano ptají, zohledňují ho, ale někdy jsou velmi striktní a chtějí abych se třeba učil, chodil na různé kroužky atd.		
14	X		Ano.		
15		X	Ano.		
14	X		Ano, ptají a zohledňují ho.		
15		X	Ano.		
14	X		Ano.		
15		X	Ano ptají a zohledňují. Kdybych si například nemohla vybrat školu, tak bych nebyla spokojená.		
15		X	Ano. Jít na gymnázium byl vlastně můj nápad.		
13	X		Ano.		
14	X		Ano ptají se mě.		
14	X		Ano, ptají, pokud je to něco na co mám vliv tak mám na výběr.		
14	X		Ano, školu jsem si vybral sám.		
14		X	Ano.		
14		X	Ano.		

15		X	V některých věcech se mě na názor ptají, ale většinou ne.	5	Neptají, a většinou na něj neberou ohled
15		X	Jak kdy. Když si myslí, že to bude důležitý pro mou budoucnost tak rozhodují za mě. Nedovolí mi jít na jinou střední školu. Máma mi dokonce i vybírá vysokou školu.		
14		X	Na názory se mě moc často neptají. Spíš chtějí, abych se chovala tak, jako oni a nenapadne je, že mě baví jiné věci než je. Nic jiného než škola je nezajímá. Chtějí, abych to dotáhla daleko.		
15		X	Při výběru školy se mě neptají, myslí si, že jsem stále malé dítě a nevím, co chci. Ohledně trávení volného času mi taky moc výběr nedávají, chtějí mít neustále přehled s kým se stýkám.		
15	X		Ne moc často na politiku atd. Školu – často.		
15	X		Většinou ano.	4	Spíše ano
15	X		Ano, většinou.		
15	X		Jo, ptají se (občas).		
14		X	Ano ptají, někdy zohledňují.		
15	X		Jak kdy a jak na co. Něco je prostě dogma.	1	Jak kdy

**Myslíš, že někde ve světě tohle právo neplatí a lidé si nemohou myslet a říkat co chtějí, kde? (mladší skupina)**

Tabulka č. 22: Myslíš, že někde ve světě tohle právo neplatí a lidé si nemohou myslet a říkat co chtějí, kde? (mladší skupina)

N= 19

věk	Chlapec	Dívka	odpověď	celkem	skupina
10	X		V Africe nebo v Indii.	3	Jiné
12	X		Ve Fašistánu.		
10		X	Doma.		
10		X	Ano, je například Čína.	2	V Číně
10		X	Ano v Číně a jiných diktátorských zemích.		
11		X	Ne.	4	Ne
9		X	Ne.		
10		X	Ne, myslím že by to byl nesmysl.		
10	X		Tahle práva platí všude.		
12	X		Nevím.	2	Nevím
10	X		Nevím, asi nikde.		
11		X	Někde to asi není.	2	Možná ano
11	X		Možná ano, možná ne, nejsem politik.		
11	X		Myslím třeba v nějakých komunistických zemích.	3	V komunistických státech
10	X		Tam kde jsou komunisti, tak tam ne.		
11	X		Ano myslím v KLDR a jiných komunistických státech.		
12	X		-	3	Nevyplněno
10		X	-		
10		X	-		



**Otázka třetí: Kde ve světě neplatí svoboda projevu a lidé mají omezený nebo žádný přístup k informacím? (starší skupina)**

Tabulka č. 23: Otázka třetí: Kde ve světě neplatí svoboda projevu a lidé mají omezený nebo žádný přístup k informacím? (starší skupina)

N= 26

věk	chlapec	dívka	Odpověď	celkem	skupina
14	X		Čína, Korea.	13	V severní Koreji/ Číně
14	X		Totalitní státy. Např. Čína, S. Korea.		
14	X		S. Korea.		
14		X	V Číně, Korei.		
14	X		Severní Korea.		
15	X		V Severní Korei.		
15		X	V Severní Koreji. V Afrických zemích.		
15		X	Např. v Koreji. Také zaválky lidé nemají svobodu projevu ani přístup k informacím.		
15		X	Severní Korea.		
15	X		Korea.		
15		X	V Severní Koreji.		
15	X		Severní Korea, irák, Izrael		
15	X		Severní Korea, Čína, Bělorusko, Rusko		
15		X	Nejvíce v Asii nebo v Africe.	4	V Africe a Asii
15		X	Nejvíce v Africe a v Asii.		
15		X	Někde v afrických státech.		
14		X	V některých asijských státech.		
14		X	Nevím.	2	Nevím
13	X		Nevím.		
15	X		V Americe. Lidé jsou jako ovce a neví co tají vláda. V Koreji mají podle mě menší přístup	5	Ostatní

			k informacím.		
15	X		V zemích politicky, nábožensky utiskovaných.		
14		X	Např. v zemích kde neplatí žádný řád.		
14	X		Irák, Irán, Sýrie.		
14	X		Ve škole a v komunistických zemích.		
14	X		-	2	Nevyplněno
14		X	-		

### Co všechno myslíš, že patří do Tvého soukromí? (mladší skupina)

Tabulka č. 24: Co všechno myslíš, že patří do Tvého soukromí? (mladší skupina)

N= 39

Věk	Chlapec	Dívka	odpověď
11	X		Sms, dopisy, hesla na různé hry nebo facebook a další.
11	X		Vzpomínky fotografie, úspěchy.
10	X		SMS, některé dopisy a emaily.
11		X	Emaily, dopisy, rozhovory, SMS.
12	X		Soukromé hovory, SMS, dopisy, tajemství.
10	X		Fotky, tajemství, mobil.
10	X		Docela hodně věcí.
10		X	Kamarádi.
10		X	SMS, tajné zápisky a psaníčka.
11	X		SMS, email, pohledy, dopisy a osobní údaje.
12	X		Email, skype, SMS, Minecraft, facebook.
12	X		Hesla, kódy adresy.
11		X	Tajemství.
9		X	Deníčky, věci v mém šuplíku.
10		X	Tajný deník, dopisy, tajné zprávy a tajemství.

10		X	Věci, které nikomu nechci říkat ani ukazovat.
10		X	Žít, smát se.
10	X		-
10		X	-

**Otázka čtvrtá: Co všechno myslíš, že patří do tvého soukromí? (starší skupina)**

Tabulka č. 25: Otázka čtvrtá: Co všechno myslíš, že patří do tvého soukromí? (starší skupina)

N= 26

věk	chlapec	dívka	Odpověď	celkem	skupina
14		X	Věci co se dějí doma a co nechci nikomu říct. A věci co nechceme e neřekneme více lidem.	15	Moje osobní věci a vztahy
14	X		Věci za které pokládám, že do nich cizím nic není. Nejdou jmenovat, protože se většinou mění.		
14		X	Moje.		
15		X	Osobní věci a vztahy.		
15		X	Mé vztahy, osobní záležitosti.		
15	X		Můj život, cokoli co dělám,		
14	X		.osobní věci, údaje.		
15		X	Moje soukromé údaje. Věci, které si píšu s kamarády (sms, facebook) a dělám (kam chodím ven, s kým se bavím).		
15		X	Můj majetek osobní prostor a život.		
15	X		Informace, které bych nechtěl zveřejňovat.		
15	X		Osobní život.		
14		X	Osobní život.		

14	X		Moje osobní věci, zájmy, názory.		
14	X		Věc o co se nechci dělit s ostatními.		
15		X	S kým se scházím, komu píšu SMS, kdo je můj nejlepší přítel.		
15	X		Sexuální život. Majetek, na který jsem si vydělal.	2	Sexuální život
15	X		Můj intimní život. Moji mámě se mi např. s masturbací svěřovat nechce. Myslím, že nějaké názory a taky věci ohledně spol. života.		
14		X	Soukromé rozhovory na internetu nebo v sms v mobilu. Nesnáším, když mi máma sebere mobil nebo se mi hrabe ve zprávách. Můj pokoj je moje osobní místnost	3	Soukromé rozhovory v mobilu a na internetu
15		X	Můj mobilní telefon, vztah s někým, moje problémy, můj pokoj.		
14		X	Např. to co si píšeme s ostatními třeba, na internetu nebo smsky.		
14	X		Pocity, myšlenky, předměty, věci na HDD.	3	Pocity a myšlenky
15		X	Můj pokoj a moje myšlenky.		
14	X		Pocity, myšlenky, data, věci.		
14	X		Historie v internetovém prohlížeči.	2	Ostatní
15	X		Moje věci.		
13	X		-	1	Nevyplněno

## Otázka pátá: Jak si hlídáš svoje soukromí na internetu? (starší skupina)

Tabulka č. 26: Otázka pátá: Jak si hlídáš svoje soukromí na internetu? (starší skupina)

N= 26

věk	chlapec	dívka	Odpověď	celkem	skupina
15	X		Nikam nepíšu svoji adresu nebo údaje o rodině. Mluvím s lidmi, které znám a pokud je znám z her, tak jim neposkytuju info o mně.	13	Nezveřejňuji osobní informace
14		X	To co nechci aby nikdo viděl, to tam nenapíšu.		
14		X	Např. na facebooku mám omezený přístup k informacím o mě.		
15		X	Tak rozhodně nedávám na veřejné stránky svoje osobní informace. Protože někteří lidé toho mohou zneužívat.		
15		X	Nikomu neříkám svá hesla. Nikam nezveřejňuji nic co nechci aby ostatní věděli.		
14	X		Mažu historii. Nedávám na něj moc osobních informací.		
15		X	Nedávám tam mnoho informací o sobě.		
15		X	Nezveřejňuji to co nechci, nevyzrazuji hesla atd., nekomunikuji s těmi, kterým nedůvěřuji.		
14		X	Neudávám všechny informace pravdivé a blokuji si je.		
14		X	Nepíšu tam svoji adresu, tel. číslo.		
15		X	Nezveřejňuji bydliště, datum narození na		

			soc. sítích.		
14	X		Žádné soukromí na internetu nemám.		
14	X		Nezveřejňuji osobní informace.		
14	X		Antivirem a trocha opatrnosti.		
14	X		Pravidelně měním svá hesla. Nepodepisuji různé žádosti, které jsou pochybné. Vyplňuji jen nezbytně utné.		
14	X		Nikomu nedávám svá hesla, antivir.		
14		X	Nezveřejňuji žádné tel. Čísla ani adresy. Všechno mám poctivě zaheslované.		
15		X	Neukládám do počítače svoje hesla, nezveřejňuji svoje soukromé informace.		
15	X		Heslem na všechno.	11	Používám dobrá hesla na internetu a antivir
15		X	Dobrymi hesly k sítím.		
15	X		Pečlivě hesly, nemám rád sdílení internetových informací.		
15	X		Mám hesla, které vím jen já.		
13	X		Heslo.		
14	X		Mám zaheslovaný počítač a ze sociálních sítí se během nepřítomnosti odhlašuji.		
15	X		Jediná věc, kde odhaluji svoje soukromí na internetu je facebook.	2	Ostatní
15	X		V dnešní době je to obtížné ale hlídám.		

## Myslíš, že rodiče berou ohledy na Tvoje soukromí? (mladší skupina)

Tabulka č. 27: Myslíš, že rodiče berou ohledy na Tvoje soukromí? (mladší skupina)

N= 19

věk	chlapec	dívka	odpověď	celkem	skupina
11		X	Snad jo.	3	Spíše ano
11	X		Asi jo, oni se spíše bojí aby se mi něco nestalo.		
11		X	Ano, myslím.		
10	X		Ano!	15	Ano
12	X		Ano.		
10		X	Ano.		
10	X		Ano.		
10	X		Když to potřebuji, tak ano.		
10		X	Ano!		
10		X	Ano, berou.		
11	X		Ano.		
12		X	Ano.		
12	X		Ano, ovšem.		
10	X		Ano.		
10		X	Ano.		
11	X		Ano.		
10		X	Ano, myslím že ano.		
10		X	Ano.		
9		X	Ne.	1	Ne

## Otázka šestá: Berou rodiče ohled na tvoje soukromí? (starší skupina)

Tabulka č. 28: Otázka šestá: Berou rodiče ohled na tvoje soukromí? (starší skupina)

N= 26

věk	chlapec	dívka	Odpověď	celkem	skupina
15	X		Ano.	12	Ano, berou.
14		X	Ano.		
14	X		Ano... Někdy trvají na to abych jim něco říkal, ale mám právo na své soukromí,		
14	X		Ano.		
14	X		Ano.		
15		X	Ano.		
15	X		Ano, ale většinou jim ani tak nejde o odhalení soukromí. Spíš kontrolují mou činnost abych něco nevyved.		
15	X		Ano.		
15	X		Ano, ale většinou jim ani tak nejde o odhalení soukromí. Spíš kontrolují mou činnost abych něco nevyved.		
15	X		Ano.		
14		X	Ano.		
15	X		Ano.		
15		X	Celkem ano, mají ve mně důvěru a věří mi, že bych neudělala nějakou naivní hloupost. V některých případech si moje internetové stránky (např. facebook) chtějí zkontrolovat.	8	Jak kdy, někdy ano, někdy ne
15		X	Částečně ano.		
14		X	Někdy.		
15		X	Jak kdy, třeba do mého pokoje mají tendenci		



			vcházet bez zaklepání. Jinak celkem ano, v mobilu se mi nehraobou.		
15	X		Občas.		
14	X		Občas.		
14	X		Někdy jo, ale jsou to prostě rodiče.		
15		X	Někdy ano.		
14	X		Ve směs ano, asi 75%.	4	Většinou ano
15		X	Většinou ano.		
15		X	Většinou ano.		
15	X		Ve většině případů ano.		
14		X	Většinou ne, máma prostě do všeho leze. Chápu, že to myslí dobře ale hrozně mě to štve.	2	Většinou ne
14	X		Moc ne, musím mít pokoj s bratrem.		

### K čemu myslíš, že nám slouží vzdělání? (mladší skupina)

Tabulka č. 29: K čemu myslíš, že nám slouží vzdělání? (mladší skupina)

N= 19

věk	chlapec	dívka	odpověď	celkem	skupina
11	X		Budu toho více umět a orientovat se. Lidi si mne budou více vážit.	6	K celkové orientaci, ke znalostem
12	X		K tomu abychom se dorozuměli.		
10	X		Aby jsme nebyli hloupí.		
10		X	Byli bychom hloupí a také to není dobré. A také ná usnadní spoustu věcí.		
11	X		K chytrosti.		
10	X		K učení.		
10		X	K tomu aby nám to pomohlo v kariéře i do života.	2	K úspěchu

10	X		K tomu abychom v životě uspěli.		
12	X		Ke všemu.	1	Ke všemu
11	X		Aby jsme v dospělosti dostali co nejlepší práci.	5	K lepší práci
11		X	Aby jsme si mohli třeba vybrat povolání.		
10	X		K práci.		
10		X	Aby sme si mohli vydělat peníze nebo abychom měli dobrou práci.		
12		X	K vydělání peněz.		
10		X	-	5	Nevyplněno
10		X	-		
10		X	-		
9		X	-		
11		X	-		

### Otázka sedmá: K čemu myslíš, že nám slouží vzdělání? (starší skupina)

Tabulka č. 30: K čemu myslíš, že nám slouží vzdělání? (starší skupina)

N= 26

věk	chlapec	dívka	Odpověď	celkem	skupina
14	X		Abyjsme měli určité povědomí o všem co se děje, jak co funguje a aby jsme byli připraveni na věci v práci v budoucnu.	9	Abychom nabyli potřebné vědomosti pro život
14	X		K lepší orientaci ve světě, systému. Možná k lepšímu uplatnění. Prakticky k větší svobodě. Např. když neumím jazyky, bude pro mě problém vycestovat.		
14		X	Abychom byli vzdělání.		

15		X	K lepšímu přehledu o světě, k vytváření vlastních názorů. Pro lepší budoucnost, k získání lepší práce.		
14	X		Aby jsme nebyli blbí.		
15		X	Je k tomu, aby tady aspoň někdo něco uměl.		
14		X	K tomu abychom něco věděli a znali alespoň ty nejzákladnější informace.		
15		X	Aby jsme nebyli úplně hloupí a naučili se něco pro život.		
14	X		Abychom nebyli hloupí.		
14	X		-	1	Nevyplněno
15		X	Vzdělání je velice důležité, když studujeme a dosáhneme slušného cíle, tak nám to usnadní život. Na lidi s dobrým vzděláním koukají ostatní lidé jinak a dokáže nám to hodně pomoci při zaměstnání.		
15	X		Abychom mohli v životě něčeho dosáhnout. Bohužel u většiny lidí se vzdělání dosahuje nucením a to je špatně.		
14		X	Vzdělání je určitě důležité. Díky němu si můžeme splnit různé sny. Mít dobré povolání a potom i lepší budoucnost s rodinou.		
15	X		K prosazení v životě a pochopení určitých věcí. (jak to funguje)		
15	X		Pro vylepšení umístění ve společnosti a opatřování podmínek pro život.		
15	X		Abychom se dostali v životě dál,	6	Pro lepší prestiž ve společnosti, abychom dosáhli svých cílů

			abychom něco dokázali, bychom dokázali co chceme.		
15	X		Aby jsme nebyli farmáři, nebo rosničky na TV Nova ( ty neví o čem mluví). Slouží k našemu prospěchu, k zaměstnání i ke každodennímu životu.	7	Abychom mohli mít lepší zaměstnání
14		X	Aby sme nebyli úplně hloupý a měli pak třeba dobrou práci.		
15		X	K pozdějšímu vydělávání, hledání profese.		
15		X	Abychom si mohli najít dobré zaměstnání a tím potom uživit rodinu. Když budu vzdělaná tak třeba budu moct někomu s něčím poradit.		
14	X		Abychom si našli zaměstnání.		
13	X		Abych si našel práci a nebyl blbý.		
15		X	K uplatnění v budoucnu. K přežití.		
15	X		IK poznání světa (zmp) ke komunikaci (jazyky) taky k procvičování mozku (mat) a taky aby se udržovala nějaká úroveň člověka. Za chvíli by z nás byly opice, kdybychom mozek necvičili.	3	Ostatní
14	X		Ke zpříjemnění života, potom co vystudujeme SŠ nebo VŠ. Možná také k nalezení dobré práce.		
14		X	K tomu bychom v budoucnu neskončili na ulici. Vzdělání potřebujeme k tomu, aby jsme vše, co jsme se naučili předali mladším generacím.		

## A proč je (vzdělání) důležité? (mladší skupina)

Tabulka č. 31: A proč je (vzdělání) důležité? (mladší skupina)

N= 19

věk	chlapec	dívka	odpověď	celkem	skupina
11	X		Aby sme neměli špatnou práci a taky toho budu více umět.	6	Kvůli práci a penězům
10	X		Na peníze.		
10		X	Abysme si vydělali peníze.		
10		X	Hodně nám pomáhá v pracích.		
11	X		Abych měl co nejlepší práci.		
12		X	Byli bychom bez práce.		
10	X		Např. když napíšu dopis a je v něm hrubka, tak se to dozví lidé a budou si říkat: „Hele, tamten neumí psát.“	5	Kvůli vědomostem
11	X		Abyjsme vše pochopili.		
12	X		Protože jinak bychom nemohli psát dopisy, pracovat s počítačem atd.		
12	X		Aby jsme nebyli úplně hloupí.		
10	X		Aby sme nebyli hloupí.		
10		X	-	8	Nevyplněno
10		X	-		
10		X	-		
10		X	-		
9		X	-		
11		X	-		
11		X	-		
10	X		-		

## Otázka osmá: A proč je (vzdělání) důležité? (starší skupina)

Tabulka č. 32: A proč je (vzdělání) důležité? (starší skupina)

N= 26

věk	chlapec	dívka	Odpověď	celkem	skupina
14	X		Protože nás připraví na budoucí zaměstnání a na řešení různých problémů.	5	Příprava na zaměstnání
15		X	Zaměstnavatelé chtějí vzdělanější osoby.		
15		X	Protože když budou mít špatnou práci, nebudu moci živit svoji rodinu, nebudu mít peníze na cestování.		
15	X		Pro velký rozhled a pracovní umístění.		
14	X		Kdybychom neměli vzdělání, neměli bychom práci. A bez práce by nebyly peníze a bez peněz se nedá žít.		
14		X	Abychom měli nějakou budoucnost.	4	Dosažení životních cílů
15	X		Je to základ života, s ním dosáhneme cíle v životě. (nebo s kupou peněz)		
14		X	Abychom ve světě uspěli a něčeho dosáhli- a to je důležité.		
14		X	Myslím si, že nikdo nechce blbou holku. Blbá holka bez vzdělání to pravděpodobně nikam nedotáhne. Těžko si splní své sny o budoucnosti a pro mě jsou sny důležité.		
14		X	Aby vznikaly nové věci, knihy, přístroje a vynálezy..	4	Pro vývoj a úspěch celého lidstva
15	X		Inteligence člověka jako druhu nesmí upadat.		
14	X		Aby jsme měli přehled o věcech. Aby jsme		

			nebyli stádo tupých oveček.		
15		X	Tak kdyby nebylo např. lékařství, tak bychom umírali na dnes již banální nemoci.		
15		X	Protože bez vzdělání nemůže člověk prožít kvalitní život.	2	Kvůli potřebnosti nabitých znalostí
15		X	Aby jsme něco věděli, může se nám to jednou hodit.		
15		X	Abychom se naučili rozhodnout sami za sebe. Měli všeobecný rozhled a mohli získat lepší zaměstnání.	2	Ostatní
15	X		Není.		
15		X	-	9	Nevyplněno
14	X		-		
14	X		-		
15		X	-		
15	X		-		
15	X		-		
13	X		-		
14	X		-		
14	X		-		